

Informacja o stanie realizacji
Strategii Rozwoju Polski Południowej
do roku 2020
za rok 2015

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Zarząd Województwa Małopolskiego

Luty 2016

Opracowanie:

**Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie
Departament Polityki Regionalnej
Ul. Wielicka 72 B, 30-552 Kraków**

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	5
2. Sytuacja społeczno – gospodarcza w Polsce Południowej	8
2.1. Sytuacja demograficzna	8
2.2. Rynek pracy i edukacja	10
2.3. Gospodarka.....	13
2.3. Infrastruktura transportowa	14
2.4. Środowisko.....	16
2.5. Turystyka, kultura i promocja makroregionu	22
3. Zmiany wskaźników realizacji celów strategicznych wskazanych w dokumencie	25
3.1. Wskaźniki realizacji celu głównego	25
3.2. Wskaźniki realizacji I celu strategicznego	27
3.3. Wskaźniki realizacji II celu strategicznego	30
3.4. Wskaźniki realizacji III celu strategicznego	32
4. Przedsięwzięcia podjęte lub zrealizowane w 2015 roku mające wpływ na realizację Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020	35
4.1. Wspólne działania w zakresie rozwoju gospodarczego.....	35
4.2. Wspólne działania w zakresie ochrony środowiska.....	39
4.3. Wspólne działania w zakresie kultury	39
4.4. Wspólne działania na rzecz promocji i wymiany doświadczeń z regionami UE w zakresie planowania na poziomie makroregionów.....	42
4.5. Wspólne działania w ramach spotkań zespołów i grup roboczych	43
4.6. Wspólne prace nad dokumentami programowymi perspektywy finansowej 2014-2020	46
4.7. Podsumowanie	46

5. Wyniki ankiety skierowanej do jednostek samorządu terytorialnego województw małopolskiego i śląskiego.....	48
5.1. Wyniki ankiety dla gmin i powiatów subregionu Małopolska Zachodnia dotyczącej współpracy z instytucjami województwa śląskiego	49
5.2. Wyniki ankiety dla gmin i powiatów województwa śląskiego dotyczącej współpracy z instytucjami województwa małopolskiego.....	55
5.3. Podsumowanie wyników ankiety	61
6. Podsumowanie	64

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 została przyjęta przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 roku. Jest ona dokumentem programowym przedstawiającym politykę rządu wobec makroregionu Polski Południowej i tworzących go województw małopolskiego i śląskiego. Jej podstawowym celem jest podejmowanie wspólnych działań przez oba województwa. Z uwagi na swój zasięg terytorialny, zapisane w Strategii działania mają stanowić rozwiązanie problemów wykraczających poza granice jednego regionu, lecz nie mających zasięgu krajowego. Identyfikuje ona możliwości współpracy pomiędzy województwami i wskazuje kierunki interwencji umożliwiające jej rozwijanie poprzez wzmacnianie silnych stron, kreowanie szans rozwoju oraz eliminowanie słabych stron i zagrożeń.

Konsekwencją wspólnych działań ma być kreowanie Polski Południowej jako nowoczesnego i atrakcyjnego regionu Europy. W związku z tym wyznaczone zostały trzy cele strategiczne:

- CEL 1** ➔ Europol górnośląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacyjności i kreatywności wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich;
- CEL 2** ➔ Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych;
- CEL 3** ➔ Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.

Cele strategiczne zorientowane są przede wszystkim na wzmacnianie relacji między województwami oraz podnoszenie współpracy terytorialnej. Wskazują one na konieczność łączenia aktywności podmiotów i potencjałów endogenicznych Polski Południowej oraz wzmacnianie pozycji makroregionu w otoczeniu, w szczególności dzięki zwiększaniu jego atrakcyjności dla podmiotów gospodarczych. Strategia koncentruje się więc na wspólnych działaniach w obrębie pięciu kluczowych obszarów: integracji przestrzennej województw, współpracy metropolitalnej, podwyższania konkurencyjności gospodarki województw, rozwijaniu kapitału ludzkiego oraz promocji Polski Południowej.

Głównymi źródłami finansowania Strategii są przede wszystkim krajowe i regionalne programy operacyjne na lata 2014-2020, programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej, środki budżetu państwa, a także środki z budżetów obu województw.

Strategia realizowana jest zgodnie z zasadami: partnerstwa, kompleksowości, programowania, zrównoważonego rozwoju, otwartości, efektywności inwestycyjnej, montażu finansowego oraz monitorowania i oceny.

Niniejsze opracowanie zawiera najważniejsze informacje dotyczące działań podjętych w celu osiągnięcia założonych celów strategicznych. Obowiązek tworzenia tego typu opracowań wynika z dokumentu pn. *System monitorowania strategii ponadregionalnych*. Służy on do oceniania postępów i efektów realizacji poszczególnych strategii, monitorowania trendów rozwojowych zachodzących w obszarach ponadregionalnych, dostarczania bieżących i okresowych danych o stanie makroregionów oraz wyznaczania częstotliwości i zakresu publikacji. Obowiązek przygotowania niniejszej *Informacji* wynika również z samej *Strategii Rozwoju Polski Południowej*. W rozdziale IV dotyczącym mechanizmów i ewaluacji poruszone zostały kwestie bieżącego systemu monitorowania realizacji Strategii, który zakłada przygotowanie corocznych informacji z realizacji Strategii przez zespół do spraw wdrażania i monitorowania. Opracowanie to, po przyjęciu przez zarządy województw małopolskiego i śląskiego, przekazywane jest do ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Informacja o realizacji Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 za 2015 rok zawiera podsumowanie postępu wdrażania Strategii w oparciu o wskaźniki monitorowania, listę realizowanych projektów w ramach celów strategicznych oraz opis działań przyczyniających się do realizacji Strategii. Odnosi się również do najważniejszych uwarunkowań rozwojowych obszaru oraz prezentuje analizę trendów i kierunków rozwoju w odniesieniu do tych, które zostały założone w Strategii.

Struktura *Informacji o stanie realizacji Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 za rok 2015* opiera się na czterech rozdziałach bazowych. Na początku, w *Rozdziale 2.*, opisane zostały informacje charakteryzujące sytuację społeczno-gospodarczą makroregionu, podstawowe dane statystyczne i trendy. Następnie w *Rozdziale 3.*, wskazany został stopień realizacji strategii do roku 2015 na podstawie analizy zmiany wskaźników monitorujących wskazanych w dokumencie. Podzielony został on na cztery podrozdziały, grupujące wskaźniki odpowiadające celowi głównemu oraz poszczególnym celom strategicznym. W *Rozdziale 4.* przedstawione zostały przedsięwzięcia mające wpływ na realizację Strategii, które zostały podjęte i/lub zrealizowane w 2015 roku. *Rozdział 5.* przedstawia wyniki ankiet dotyczących współpracy międzyregionalnej, jakie zostały przeprowadzone na terenie obu województw.

W klasyfikacji danych Głównego Urzędu Statystycznego regiony podzielone zostały względem jednostek nomenklatury NUTS, natomiast strategie ponadregionalne: Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030, Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020, Strategia społeczno-gospodarcza Polski Wschodniej do 2020, czy właśnie Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 obejmują tzw. *obszary funkcjonalne*. Niniejsze opracowanie odnosi się do makroregionów wyznaczanych jako obszary funkcjonalne, a nie jako jednostki statystyki publicznej.

Region północny wyodrębniony na podstawie jednostek NUTS nie posiada własnej strategii. Na potrzeby kompleksowej analizy, aby zachować pokrycie wskaźników dla całej Polski,

uwzględniono wartości poszczególnych mierników również dla tego terytorium. Powołując się na ten obszar przyjąć należy, że odnosi się on do dwóch województw: pomorskiego i kujawsko-pomorskiego (na potrzeby niniejszego sprawozdania określanego *Regionem Północnym*). Sytuację tę obrazuje tabela 1.

Tabela 1. Różnice pomiędzy obszarami strategii ponadregionalnych i podziałem terytoriów w Głównym Urzędzie Statystycznym

STRATEGIE PONADREGIONALNE		PODZIAŁ W GUS	
Makroregiony	Województwa	Makroregiony	Województwa
Polska Centralna	Mazowieckie	region centralny	Mazowieckie
	Łódzkie		Łódzkie
Polska Południowa	Małopolskie	region południowy	Małopolskie
	Śląskie		Śląskie
Polska Zachodnia	Zachodniopomorskie	region północno-zachodni	Zachodniopomorskie
	Wielkopolskie		Wielkopolskie
	Lubuskie		Lubuskie
	Dolnośląskie	region południowo-zachodni	Dolnośląskie
	Opolskie		Opolskie
Polska Wschodnia	Podkarpackie	region wschodni	Podkarpackie
	Lubelskie		Lubelskie
	Świętokrzyskie		Świętokrzyskie
	Podlaskie		Podlaskie
	Warmińsko-mazurskie		
Region Północny	Pomorskie	region północny	Pomorskie
	Kujawsko-pomorskie		Kujawsko-pomorskie
			Warmińsko-mazurskie

Brak strategii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Główną barierą jaką napotkano podczas opracowywania materiału okazały się być dane statystyczne, które nie pokrywają się z zasięgiem terytorialnym makroregionów wyodrębnionych w Strategiach ponadregionalnych. Ponadto informacje te w większości nie uwzględniały informacji na koniec roku 2015. Materiał bazuje więc na aktualnych danych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny oraz Bank Danych Lokalnych. Informacje związane z wartościami wskaźników monitorujących zebrane zostały za pośrednictwem aplikacji STRATEG oraz uaktualnione przez autorów materiału. Pomocna okazała się być także wspólna publikacja Urzędów Statystycznych w Katowicach i Krakowie pt.: *Potencjał społeczno-gospodarczy regionu południowego Polski w 2012 roku*, wydana w Katowicach w 2014 roku.

Prezentowany materiał podsumowuje wdrażanie Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Informacje dotyczące realizacji celów rozwojowych makroregionu południowego za rok 2015 odzwierciedlają poziomy wskaźników, które sprawdzają, jak realizowana była Strategia w pierwszych dwóch latach jej funkcjonowania.

2. Sytuacja społeczno – gospodarcza w Polsce Południowej

2.1. Sytuacja demograficzna

W 2014 roku Polskę Południową zamieszkiwało 7 954 tys. osób, co stanowiło 21% mieszkańców całego kraju, z czego 3 368,3 tys. osób to mieszkańcy województwa małopolskiego (42%), natomiast 4 585,9 tys. województwa śląskiego (58%).

Pod względem liczby osób zamieszkujących dany obszar, Polska Południowa zajmowała pierwsze miejsce w kraju, tuż przed Polską Centralną (20,3% mieszkańców Polski), pomimo tego, że od roku 2011 sukcesywnie spada liczba jego mieszkańców. Wyjaśnienia tej sytuacji można doszukiwać się głównie w zmianach ludności Polski, która również wykazuje tendencję spadkową. Obszar Strategii odznacza się także bardzo wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia, przewyższając ponad dwukrotnie średnią dla całego kraju (rycina 1.).

Rycina 1. Gęstość zaludnienia w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Liczba ludności warunkowana jest także ruchem naturalnym. W roku 2014 przyrost naturalny w Polsce kształtował się w okolicy 0. Taką samą wartość odnotowała także Polska Południowa. Przyrost naturalny pomiędzy województwem małopolskim i śląskim różnił się znacząco. W województwie małopolskim wciąż istnieje tendencja do utrzymywania się

dodatniego przyrostu naturalnego, natomiast w województwie śląskim występowała nadwyżka zgonów nad urodzeniami.

Inaczej kształtuje się ruch wędrowniczy. Z tabeli 2. wynika, że w Polsce równoważą się migracje wewnętrzne, natomiast saldo migracji zagranicznych jest ujemne i wynosi -15 750. W obszarze Strategii oraz w województwie śląskim zarówno saldo migracji wewnętrznych, jak i zagranicznych, w 2014 roku było ujemne. W korzystniejszej sytuacji okazała się być Małopolska, której saldo migracji mieszkańców wyjeżdżających na stałe za granicę było ujemne, natomiast saldo migracji wewnętrznych uzyskało dodatnią wartość.

Polska Południowa na tle pozostałych makroregionów wypada względnie dobrze. Przyrost naturalny makroregionu jest średnio taki, jak w Polsce, natomiast saldo migracji gminnych wewnętrznych przyjmuje wartość ujemną, ale nie jest to najgorszy wynik wśród badanych obszarów.

Tabela 2. Podstawowe mierniki demograficzne w 2014 roku

	Przyrost naturalny	Saldo migracji na pobyt stały		Wskaźnik feminizacji
		wewnętrznych	zagranicznych	
Polska	0,0	0,0	-15750	107
Polska Południowa	0,0	-61	-4156	107
Województwo małopolskie	1,4	3572	-625	106
Województwo śląskie	-1,1	-3633	-3531	107
Polska Zachodnia	0,0	1536	-6862	106
Polska Wschodnia	0,0	-14236	-2168	105
Region Północny	1,9	1321	-2187	106

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Analizując ekonomiczne grupy wieku, Polska Południowa oraz województwo małopolskie osiągnęły taki sam odsetek osób w poszczególnych grupach jak wartości w całym kraju, czyli 18% ludności w wieku przedprodukcyjnym, 63% produkcyjnym i 19% poprodukcyjnym. Województwo śląskie również posiadało 63% mieszkańców w wieku produkcyjnym, natomiast większy był tutaj odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (20%). We wszystkich przypadkach struktura ekonomicznych grup wieku przedstawia się niezbyt korzystnie, ponieważ od kilku lat obserwuje się negatywną tendencję do zwiększania się odsetka osób w grupie trzeciej (tzw. procesu starzenia się społeczeństwa).

2.2. Rynek pracy i edukacja

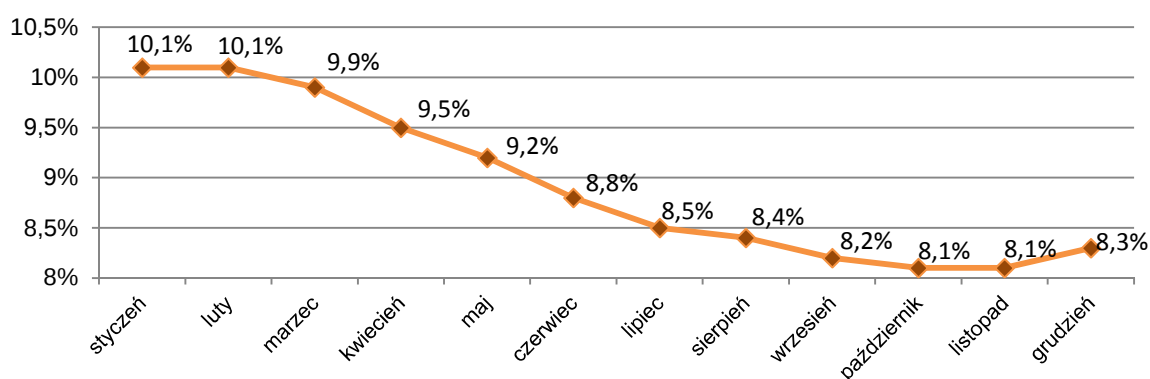
Sytuacja na rynku pracy w Polsce Południowej przedstawia się optymistycznie. Stopa bezrobocia rejestrowanego w porównaniu do wartości obserwowanych w pozostałych makroregionach w 2014 roku okazała się być najniższą i wyniosła 9,6% (tabela 3.). Obecnie zarówno obszar Strategii, jak i poszczególne jego województwa wykazują odsetek bezrobotnych niższy niż dla całej Polski, co przedstawia poniższa tabela. Należy także dodać, że od 2012 roku wskaźnik ten zmniejsza swoją wartość. Na koniec 2015 roku stopa bezrobocia rejestrowanego dla Polski Południowej wyniosła 8,3%, co przedstawia wykres 1.

Tabela 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010-2014 [w %]

	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	12,4	12,5	13,4	13,4	11,4
Polska Południowa	10,2	10,3	11,3	11,4	9,6
Województwo małopolskie	10,4	10,5	11,4	11,5	9,7
Województwo śląskie	10,0	10,2	11,1	11,3	9,6
Polska Centralna	10,5	10,8	11,7	12,0	10,3
Polska Zachodnia	12,7	12,4	13,1	12,9	10,5
Polska Wschodnia	15,3	15,4	16,2	16,5	14,4
Region Północny	14,6	14,7	15,7	15,6	13,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Wykres 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce Południowej w 2015 roku

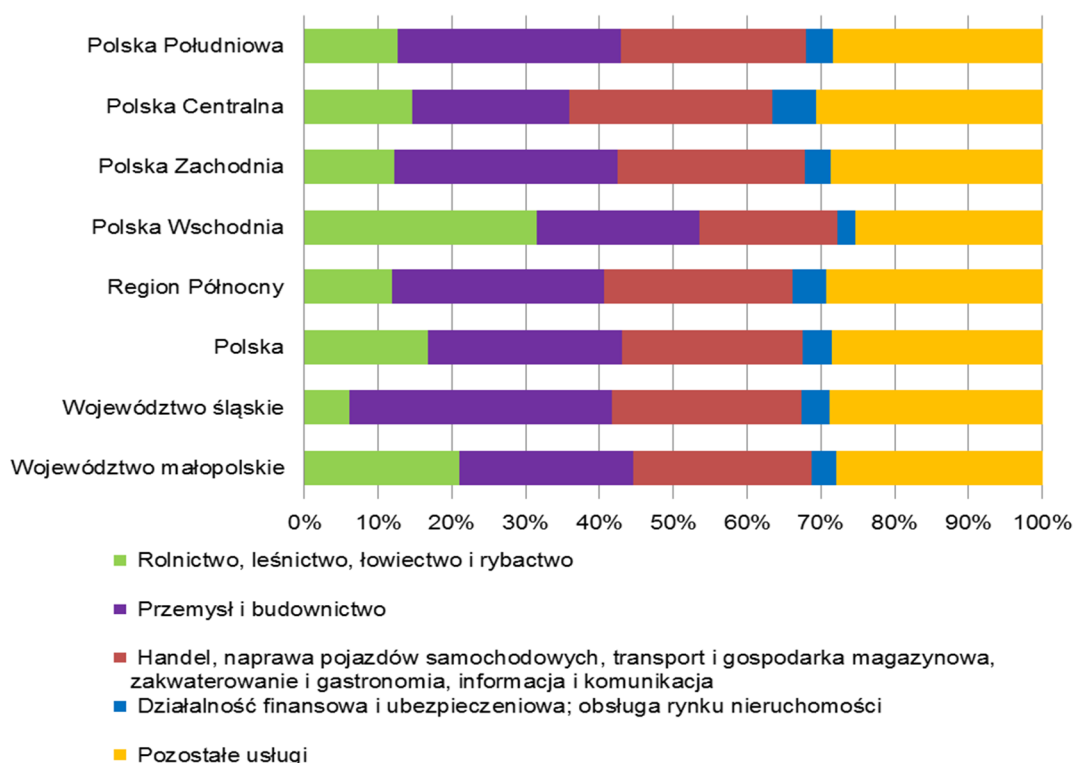

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych publikowanych przez Wojewódzkie Urzędy Pracy w Krakowie i w Katowicach.

Analizując strukturę pracujących można zauważyć, że najwyższe zatrudnienie obserwuje się w usługach. Wartości przedstawione na wykresie 1. pokazują, że jedyną większą dysproporcją w odsetku pracujących w podziale na PKD 2007 jest gałąź rolnictwa. W województwie śląskim zatrudnienie w tej branży wynosi około 6%, natomiast dużo wyższe (około 22%) występuje w Małopolsce. Ogólnie dla Polski Południowej odsetek pracujących w tym dziale jest niższy niż średnia dla całego kraju, natomiast większa jest liczba pracujących w przemyśle i budownictwie. Spośród wszystkich makroregionów wysokim zatrudnieniem w rolnictwie wykazała się Polska Wschodnia (około 30% wszystkich pracujących mieszkańców).

Wykres 1. Struktura pracujących według uproszczonego podziału PKD 2007 w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Struktura zatrudnienia jest ważna przy wyborze odpowiedniej ścieżki kształcenia. Badania wykazują, że w Polsce Południowej sukcesywnie zmniejsza się odsetek bezrobotnych bez stażu pracy. Wpływ może mieć fakt, że instytucje edukacyjne dostosowują programy kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy. Ponadto warto wspomnieć, że Polska

Południowa, a przede wszystkim Małopolska, jest jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc do podjęcia studiów (zaraz po makroregionie centralnym). Wskazuje na to współczynnik liczby studentów na 10 tys. mieszkańców, który dla Polski wynosi 382, dla obszaru Strategii 400, natomiast dla województwa małopolskiego i śląskiego odpowiednio 545 i 294.

W tabeli 4. została przedstawiona liczba szkół wyższych, studentów, absolwentów szkół wyższych i nauczycieli akademickich w 2014 roku. Analizując wartości związane z poziomem edukacji w poszczególnych obszarach, można zauważyć, że największe wartości wśród badanych elementów posiada Polska Zachodnia. Może to mieć związek z zasięgiem terytorialnym tego obszaru, który skupia aż 5 województw. Dlatego bardziej wiarygodnym wskaźnikiem jest wartość względna, np. studenci na 10 tys. mieszkańców. W tym wypadku największą wartość osiągnęła Polska Centralna. Kolejnym okazała się Polska Południowa, natomiast Polska Zachodnia była już na trzecim miejscu. Polska Południowa posiadała również wysoki wskaźnik absolwentów szkół wyższych na 10 tys. mieszkańców, co dało jej drugie miejsce wśród wszystkich obszarów (zaraz po Polsce Centralnej). Wśród województw Polski Południowej wyższą wartość odnotowała Małopolska, gdzie w 2014 roku przypadało 156 absolwentów na 10 tys. mieszkańców. Świadczy to o wysokim odsetku ludności z wyższym wykształceniem oraz o jakości kapitału ludzkiego obszaru Strategii.

Według przedstawionych danych Polska Południowa skupiała 22% wszystkich absolwentów szkół wyższych i 22% nauczycieli akademickich.

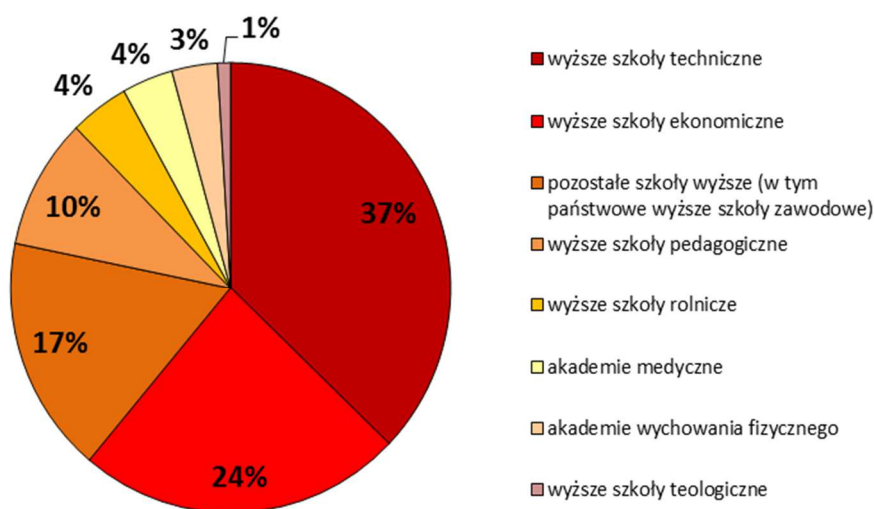
Tabela 4. Szkolnictwo wyższe w poszczególnych regionach Polski w roku 2014

	Szkoły wyższe ogółem	Studenci szkół wyższych	Studenci na 10 tys. ludności	Absolwenci szkół wyższych	Absolwenci szkół wyższych na 10 tys. ludności	Nauczyciele akademicki
Polska	434	1468406	382	424317	110,3	96534,2
Polska Południowa	72	318254	400	94160	118,4	21436,5
Województwo małopolskie	31	183431	545	52477	155,8	12654,5
Województwo śląskie	41	134823	294	41683	90,9	8782,0
Polska Centralna	135	370257	472	101093	129,0	23795,2
Polska Zachodnia	109	371286	367	105493	104,3	24578,7
Polska Wschodnia	70	245406	300	77527	94,8	16633,5
Region Północny	42	130434	297	39830	90,7	10090,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

W Polsce Południowej największy udział w ogólnej liczbie studentów mieli uczący się na uczelniach wyższych o specjalizacji technicznej (37%), które w województwie małopolskim są 2, natomiast w województwie śląskim 4. Z kolei blisko ¼ wszystkich studentów uczęszczała na uczelnie ekonomiczne. Najmniej studentów wybrało akademie wychowania fizycznego (3%) oraz wyższe szkoły teologiczne (1%).

Wykres 2. Procentowy udział studentów w Polsce Południowej według rodzaju uczelni w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

2.3. Gospodarka

Jednym z najważniejszych mierników dotyczących rozwoju ekonomicznego danego obszaru oraz efektywności prowadzonej gospodarki jest PKB na 1 mieszkańca. Wskaźnik ten zostanie szerzej omówiony przy okazji analizy wskaźników monitorujących realizację Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 w *podrozdziale 3.1.*

Cechą, która świadczy o atrakcyjności danego obszaru pod względem ekonomicznym oraz jakości kapitału ludzkiego jest liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. Jak przedstawia tabela 5., od 2010 roku zarówno w Polsce Południowej, jak i w całym

kraju zauważa się ich przyrost. Ma to związek nie tylko z pomniejszaniem się liczby przedsiębiorstw zgłaszających upadłość lub likwidację, ale również z powstawaniem nowych podmiotów gospodarczych. Duża liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON świadczy również o przyciąganiu nowych osób zakładających swoje przedsiębiorstwa na terenie makroregionu oraz zwiększaniu się przedsiębiorczości i samodzielności wśród mieszkańców.

W 2014 roku najwięcej podmiotów gospodarczych było zarejestrowanych w Polsce Zachodniej. W tym samym roku w Polsce Południowej funkcjonowało ponad 818 tys. podmiotów, co stanowiło liczbę większą od osiągniętej w roku poprzednim o ponad 7 tys.

Bezpośrednio z jakością danego rynku ekonomicznego wiąże się także szerzenie innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy. Założenia zawarte w Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 przewidują działania i kierunki związane z rozwojem infrastruktury badawczej oraz współpracę międzyterytorialną. Zawarte to zostało w I celu strategicznym, a cechą tę określa wskaźnik nakładów na działalność B+R na 1 mieszkańca, który zostanie omówiony w podrozdziale 3.2.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON [w tys.]

	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	3909,8	3869,9	3975,3	4070,3	4119,7
Polska Południowa	783,0	775,0	796,9	811,4	818,7
Województwo małopolskie	331,4	331,6	343,4	351,1	356,8
Województwo śląskie	451,6	443,4	453,5	460,4	461,9
Polska Centralna	911,9	903,6	933,3	962,9	981,8
Polska Zachodnia	1132,4	1120,7	1148,4	1174,9	1185,1
Polska Wschodnia	636,3	628,0	643,8	658,0	666,0
Region Północny	446,2	442,6	453,0	463,0	468,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

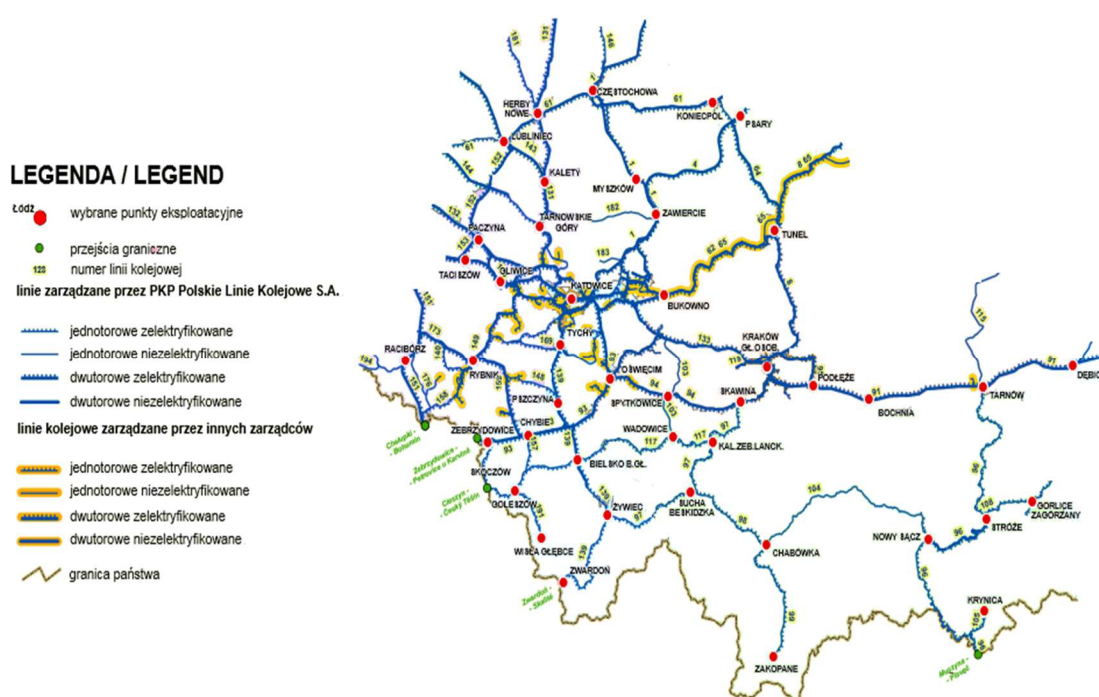
2.3. Infrastruktura transportowa

Polska Południowa posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę komunikacyjną, co stwarza olbrzymią możliwość rozwoju. Ponadto zwiększające się natężenie ruchu transportowego w Unii Europejskiej, zarówno ruchu towarowego, jak i pasażerskiego, wymusza nakłady na rozbudowę i modernizację infrastruktury komunikacyjnej.

Jednym z ważniejszych środków transportu jest kolej. Długość linii kolejowych eksploatowanych w Polsce Południowej wynosiła w 2014 roku 3 063 km, co stanowiło 15,9% sieci

kolejowej w całym kraju. Analizując natomiast gęstość sieci kolejowej na 100 km² powierzchni w 2014 roku, Polska Południowa znalazła się na pierwszym miejscu z wynikiem 11,1 km. Zdecydowanie bardziej rozbudowana sieć kolejowa funkcjonuje w województwie śląskim (gęstość na 100 km² wynosi 16 km), co bardzo dobrze widać na poniższej rycinie. Średnia gęstość linii kolejowych dla Polski wyniosła w 2014 roku 6,2 km.

Rycina 2. Schematyczna mapa sieci kolejowej w Polsce Południowej w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy opracowanej przez
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., www.plk-sa.pl

Kolejnym środkiem komunikacji jest transport drogowy. Długość sieci drogowej w obszarze Strategii w 2014 roku była najkrótsza w skali kraju. Łączna długość dróg publicznych o twardej nawierzchni wyniosła ponad 46 tys. km, co stanowiło jedynie 12% dróg w Polsce. Pomimo tego, gęstość sieci drogowej na 100 km² powierzchni okazała się być zdecydowanie większa niż w pozostałych obszarach. W 2014 roku wskaźnik ten osiągnął wartość 167,6 km, natomiast średnia dla całej Polski liczyła zaledwie 92,0 km.

Tabela 6. prezentuje drogi publiczne o twardej nawierzchni według rodzaju własności. Można zauważyć, że największa długość dróg występuje w Polsce Zachodniej (27%). Odsetek ogólnej długości dróg Polski Południowej w 2014 roku wyniósł 16%. Wśród rodzajów dróg krajowych obszaru Strategii, 13% stanowiły autostrady, natomiast łączna długość dróg ekspresowych wyniosła w 2014 roku 137,6 km.

Tabela 6. Drogi publiczne o twardej nawierzchni według rodzaju własności w poszczególnych makroregionach w 2014 roku [w tys. km]

	Polska	Polska Południowa	Polska Centralna	Polska Zachodnia	Polska Wschodnia	Region Północny
krajowe	19,3	2,3	3,9	6,0	5,0	2,1
(w tym autostrady:)	15,6	0,3	0,3	0,7	0,1	0,2
wojewódzkie	28,5	2,9	4,2	9,8	8,2	3,5
powiatowe	114,7	12,6	21,3	33,7	35,1	12,1
gminne	125,1	28,3	26,6	28,6	29,3	12,3
SUMA:	303,2	46,4	56,1	78,7	77,7	30,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Polska Południowa była również bezkonkurencyjna pod względem długości linii komunikacji miejskiej, która wyniosła 18 093 km, co stanowiło 33,9% łącznej długości komunikacji miejskiej w kraju.

2.4. Środowisko

Oddziaływanie człowieka na środowisko, rosnąca produkcja rolnicza i przemysłowa, wzrost liczby środków transportu oraz procesy urbanizacji przyczyniają się do pogarszania się stanu środowiska naturalnego. Niezbędne jest więc podejmowanie wyzwań związanych z ochroną środowiska, np. promowanie działań w myśl zasady zrównoważonego rozwoju, edukacja ekologiczna i kształtowanie świadomości ekologicznej oraz inwestycje związane z podnoszeniem jakości stanu środowiska. Działania te stanowią jeden z najważniejszych elementów polityki regionalnej.

Z negatywnym oddziaływaniem na środowisko jest także związana eksploatacja kopalni, w tym węgla. Do głównych problemów środowiskowych górnictwa należą odpady górnicze, tereny przeobrażone działalnością górniczą, emisja do powietrza zanieczyszczeń pyłowo-gazowych, szkody górnicze, jak również ingerencja w wody powierzchniowe i gruntowe.

Wśród złóż surowców energetycznych znaczącą rolę odgrywa eksploatacja węgla kamiennego. W roku 2012 wydobyte węgla w samym województwie małopolskim przekraczało 11,467 mln ton. W roku 2012 eksploatowanych było pięć złóż: Janina, Byczyna, Jaworzno, Brzeszcze i Piast, podczas gdy w roku 2008 były to dwa złoża. Złoża węgla kamiennego występują w Małopolsce Zachodniej na terenie powiatów chrzanowskiego (gminy Libiąż, Babice, Alwernia), oświęcimskiego (gminy Przeciszów, Brzeszcze, Zator), wadowickiego (gmina Spytkowice) oraz w centralnej części województwa śląskiego, co pokazuje rycina 3.

Rycina 3. Obszary występowania złóż węgla kamiennego w Polsce Południowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.akcjonariatobywatelski.pl, 2013.

W granicach województwa śląskiego położona jest zdecydowana większość złóż węgla kamiennego Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. W złożach GZW dominują węgle energetyczne, które stanowią $\frac{2}{3}$ ogólnych zasobów bilansowych. Mniejszy udział (około $\frac{1}{3}$ zasobów bilansowych) mają węgle koksowe.

Tabela 7. Eksploatacja węgla kamiennego w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym na tle produkcji węgla kamiennego w Polsce

Rok	1998	2001	2004	2007	2010	2011	2012	2013
Ilość złóż GZW (szt.)	108	114	115	118	125	127	128	133 ¹⁾
Złoża eksploatowane GZW (szt.)	47	44	48	46	46	43	48	50 ²⁾
Wydobycie GZW (mln t)	109,85	98,3	91,08	78,33	64,2	62,71	64,68	61,58
Wydobycie Polska (mln t)	113,86	102,5	95,62	82,78	69,19	67,64	71,34	68,4
Udział GZW W wydobywaniu krajowym (%)	96,5	95,9	95,3	94,6	92,8	92,7	90,7	90
<u>Objaśnienia:</u> 1) – w tym 125 złóż położonych co najmniej częściowo w województwie śląskim; 2) - w tym 49 złóż położonych co najmniej częściowo w województwie śląskim;								

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, sierpień 2015.

Górnośląskie Zagłębie Węglowe, z zasobami udokumentowanymi, a także prognostycznymi i perspektywicznymi, pozostaje i w dalszym ciągu może być najważniejszym rodzimym źródłem pozyskania węgla kamiennego, kluczowym dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju przez co najmniej 20-40 lat. W części kopalń już obecnie prowadzi się wydobywanie lub prace przygotowawcze do uruchomienia eksploatacji na głębokości sięgającej 1200-1300 m. Barierą mogą być czynniki ekonomiczne, zewnętrzne – związane z konkurencją surowca importowanego, całościowymi kosztami środowiskowymi uzyskiwania energii z węgla oraz wewnętrzne – koszty wydobywania kopaliny, w tym koszty pracy oraz koszty zapewnienia bezpieczeństwa w coraz trudniejszych warunkach geologiczno-górnictwa, a także koszty środowiskowe eksploatacji węgla, związane ze wzrastającym zasoleniem wód dołowych w głębokich wyrobiskach, wzrostem ilości odpadów przy eksploatacji cieńszych pokładów.

Analizując potencjał środowiska naturalnego Polski Południowej należy przede wszystkim skupić się na jakości powietrza. Warto tutaj wyróżnić poziom emisji zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych. Działają one negatywnie nie tylko na całe środowisko przyrodnicze, ale także na mieszkańców, kondycję ekosystemu i klimat. Dlatego właśnie kwestia redukcji emisji zanieczyszczeń została poruszona w Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 oraz monitorowana za pomocą wskaźnika realizacji Strategii z III celu strategicznego (podrozdział 3.4.).

Kolejną ważną kwestią dotyczącą jakości powietrza jest poziom tzw. niskiej emisji, czyli zanieczyszczeń wydobywających się ze źródeł na wysokości poniżej 40m. Są to przede

wszystkim zanieczyszczenia związane z bezpośrednią działalnością antropogeniczną, głównie emisje pyłów i gazów przez indywidualne piece domowe, niewielkie kotłownie, a także transport komunikacyjny i sektor komunalny. Ma to negatywny wpływ na zdrowie i kondycję mieszkańców terenów zagrożonych zanieczyszczeniami.

Problem ten występuje przede wszystkim na obszarze Strategii, gdzie istnieją miejsca szczególnie zanieczyszczone pyłem zawieszonym i ozonem troposferycznym (zwanym też smogiem fotochemicznym). Z opublikowanego w 2013 roku raportu Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) wynika, że Polska przoduje w rankingu najbardziej zanieczyszczonych miast. Wśród nich, aż sześć znalazło się w pierwszej dziesiątce. Były to: Kraków, Nowy Sącz, Gliwice, Zabrze, Sosnowiec, Katowice, czyli miasta z obszaru Polski Południowej.¹

Na obszarze Polski Południowej występują także znaczne obszary deficytu ilościowego i jakościowego wód. Bardzo ważnym problemem jest zagrożenie jakości wód podziemnych w rejonie wydobywania rud cynku i ołowiu w powiecie olkuskim, co jest związane z planowanym zakończeniem wydobywania. Aktualnie kopalnia Olkusz-Pomorzany co minutę zrzuca do kanałów około 250 m³ wody. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. pobiera z tego strumienia wodę dla niemal 100 tys. mieszkańców i kilku zakładów pracy. Zatapianie kopalń rud cynku i ołowiu spowoduje wystąpienie bardzo poważnych przemian, skutkujących degradacją jakościową znacznych zasobów wód podziemnych. W szczególności nie będzie możliwe dalsze wykorzystywanie wód w charakterze wody pitnej. Niezbędne są działania zapewniające zabezpieczenie zaopatrzenia w wodę obszarów zagrożonych. W powiecie olkuskim po zaprzestaniu wydobywania oraz zamknięciu kopalni wystąpi problem nie tylko z jakością i dostępem do wody dla mieszkańców powiatu, ale także potrzebne będzie stworzenie odpowiedniej infrastruktury melioracyjnej oraz nowych rowów odwadniających tak, aby zapobiegać powodziom.²

Stopień wykorzystania dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych (ZDZP) w obszarach bilansowych województwa śląskiego - tj. stosunek wielkości poboru³ wód podziemnych do wielkości zasobów⁴, wyrażony w procentach jest podstawowym etapem oceny stanu ilościowego. Wartości te warunkują stan rezerw zasobów wód. Należy podkreślić, iż na 96,7% powierzchni kraju nie stwierdza się nadmiernego czerpania zasobów wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania. Natomiast jedno z największych wartości wykorzystania zasobów wód podziemnych notuje się właśnie w województwie śląskim, gdzie na około 1/3 jego powierzchni stan wykorzystania ZDZP jest bardzo wysoki – w obszarze na południe od GOP-u

¹ Źródło: www.waznamisjazdrowaemisja.pl/niska-emisja-smog-lepiej-oddychac-pelna-piersia, dostęp 10.02.2016 r.

² Źródło: *Założenia do Programu Reindustrializacji dla Województwa Małopolskiego*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2015.

³ Wartość poboru według stanu na koniec 2011 r. (Źródło: baza danych 'Pobory' Państwowej Służby Hydrogeologicznej).

⁴ Dostępne do zagospodarowania zasoby wód podziemnych według stanu na koniec 2012 r. (Źródło: baza danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej).

po miasto Wisła, i nadmierny – w środkowej części województwa. Oznacza to jednocześnie, że stan rezerw w tych obszarach jest odpowiednio – bardzo niski oraz deficytowy. Niewielki stopień wykorzystania i tym samym wysoki stan rezerw ZDZP występuje w północnej oraz południowo-wschodniej części województwa (około 50% powierzchni województwa)⁵.

Tabela. 8. Zasoby eksploatacyjne zwykłych wód podziemnych w Polsce w 2012 roku, w tym w województwie śląskim, według stanu na 31.12.2012 r.

			Polska	Województwo Śląskie
Powierzchnia [km²]			312 685	12 294
Zasoby eksploatacyjne	Ogółem w m³/h	stan na 31.12.2012 r.	1 984 973,99	106 498,68
		przyrost – ubytek w 2012 r.	11 360,04	719,39
	Moduł zasobów m³/h/km²		6,35	8,66
	Stan zasobów eksploatacyjnych w m³/h z utworów:	czwartorzędowych	1 311 677,05	23 405,16
		neogeńsko-paleogeńskich	207 368,46	2 403,13
		kredowych	272 456,64	4 530,90
		starszych	193 471,85	76 159,49

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, sierpień 2015.

Dbłość o otoczenie oraz działania zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju są odzwierciedlone w wielkości inwestycji na ochronę środowiska. Tabela 9. przedstawia nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w Polsce, w poszczególnych obszarach i w województwach Polski Południowej na 1 mieszkańca. Porównując zmianę nakładów finansowych w 2014 roku w stosunku do roku poprzedniego, można zauważyć, że jedynie Polska Wschodnia przejawiała negatywne tendencje. Obserwuje się tutaj obniżenie nakładów finansowych na ochronę środowiska na 1 mieszkańca o 31,48 zł. W pozostałych obszarach strategicznych dynamika wyniosła 118 i więcej. Najwyższą zmianę zanotowano w Polsce Zachodniej, gdzie w 2014 roku nakłady równały się 763,03 zł. W Polsce Południowej odnotowano nakłady wyższe niż średnia w całym kraju, głównie za sprawą województwa śląskiego, gdzie w 2014 roku wyniosły one 492,34 zł na 1 mieszkańca.

⁵ Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, sierpień 2015.

Tabela 9. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca w złotych

	2013	2014	Dynamika
Polska	281,88	370,30	131,37
Polska Południowa	328,86	437,04	132,89
Województwo małopolskie	257,57	361,75	140,45
Województwo śląskie	380,95	492,34	129,24
Polska Centralna	335,91	397,23	118,26
Polska Zachodnia	463,56	763,03	164,60
Polska Wschodnia	526,10	494,62	94,02
Region Północny	459,55	648,02	141,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Kolejnym aspektem mającym znaczenie w analizie stanu środowiska Polski Południowej jest promil gruntów zdewastowanych i zdegradowanych. Tabela 10. przedstawia udział powierzchni tych gruntów w ogólnej powierzchni danego obszaru. Wynika z niej, że największy udział gruntów zdewastowanych w ogólnej powierzchni posiada Polska Zachodnia oraz Południowa. W 2014 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, nieznacznie powiększył się ich promil. Warto także zauważyć, że w podziale na poszczególne województwa Polski Południowej, większy udział gruntów zdegradowanych w ogólnej powierzchni posiada województwo śląskie (3,91‰).

Tabela 10. Udział powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w powierzchni danych obszarów w latach 2010-2014 [w ‰]

		2010	2011	2012	2013	2014
POLSKA		1,96	2,05	2,06	1,99	2,01
Polska Południowa	Ogółem	2,24	2,46	2,44	2,43	2,45
	Województwo małopolskie	1,18	1,22	1,24	1,17	1,27
	Województwo śląskie	3,54	3,99	3,91	3,97	3,91
Polska Centralna		1,58	1,61	1,65	1,68	1,62
Polska Zachodnia		2,43	2,65	2,64	2,43	2,55
Polska Wschodnia		1,60	1,59	1,60	1,59	1,57
Region Północny		2,02	2,05	2,09	2,02	2,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

2.5. Turystyka, kultura i promocja makroregionu

Bez wątpienia obszar Polski Południowej jest jednym z najbardziej atrakcyjnych regionów w kraju. Posiada on ogromny potencjał turystyczny oraz znaczące zasoby kulturowe. Warto tutaj przywołać takie atrakcje jak obecność 6 parków narodowych, Beskidów, Jury Krakowsko-Częstochowskiej, czy ośrodków miejskich, takich jak: Kraków, Katowice, Zakopane, Krynica, Wisła, Bielsko-Biała, Częstochowa. Baza turystyczna jest wciąż rozbudowywana (co zostanie przedstawione w *podrozdziale 3.4.*). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych (tabela 11.) świadczy o tym, że Polska Południowa jest atrakcyjnym miejscem dla turystów. W 2014 roku wskaźnik ten odnotował wartości znacznie wyższe niż dla średniej krajowej. Dynamika zmian w porównaniu do roku poprzedniego wyniosła 101%. Wciąż jednak wśród województw Polski Południowej istnieje pewna dysproporcja. Wskaźnik ten w województwie śląskim w 2014 roku wyniósł 28,55%, natomiast w Małopolsce 31,94%.

Tabela 11. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach noclegowych w latach 2010-2014⁶

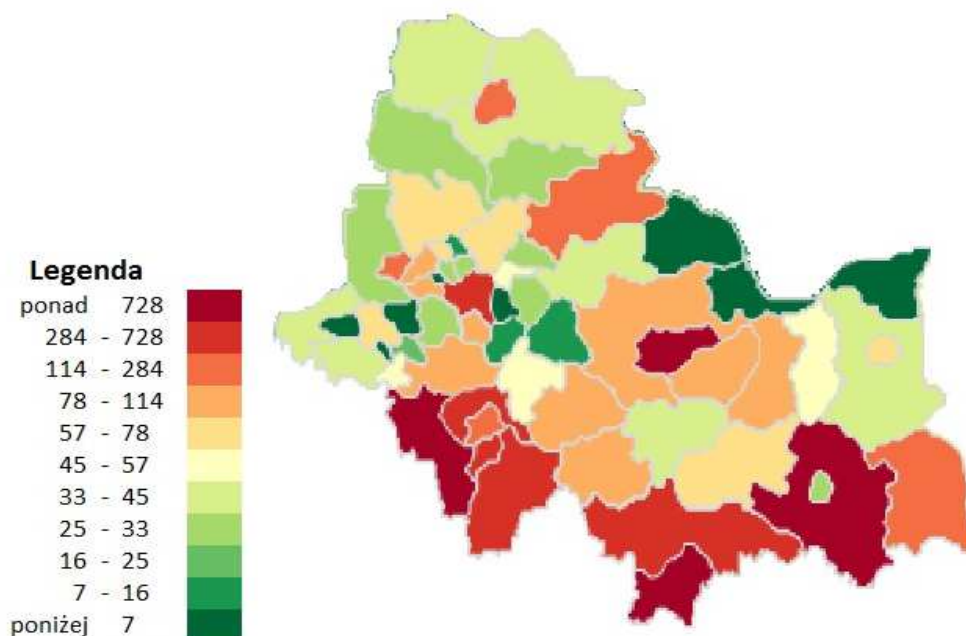
	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	25,05	25,83	25,15	25,39	26,28
Polska Południowa	31,01	30,82	30,18	30,47	30,79
Województwo małopolskie	31,23	31,37	30,93	31,64	31,94
Województwo śląskie	30,65	29,86	28,74	28,23	28,55
Polska Centralna	32,58	33,05	31,91	32,14	33,57
Polska Zachodnia	23,21	24,19	23,63	24,14	25,44
Polska Wschodnia	21,52	22,34	21,92	21,67	22,08
Region Północny	21,71	22,77	21,96	22,07	22,94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Rycina 4. przedstawia natomiast liczbę udzielonych noclegów w Polsce Południowej w podziale na powiaty w 2014 roku. Można zauważyć, że powiatami o najwyższym wskaźniku były: tatrzański, nowosądecki, miasto Kraków i cieszyński. Powiatami, w których wskaźnik ten osiągnął najniższe wartości okazały się oświęcimski, brzeski, miasto Sosnowiec i Jastrzębie Zdrój.

⁶ Stopień wykorzystania wyrażono jako stosunek udzielonych noclegów do ogólnej liczby miejsc noclegowych, pomnożonych przez liczbę dni w roku.

Rycina 4. Udzielone noclegi w obszarze Polski Południowej w podziale na powiaty w 2014 roku [w tys.]

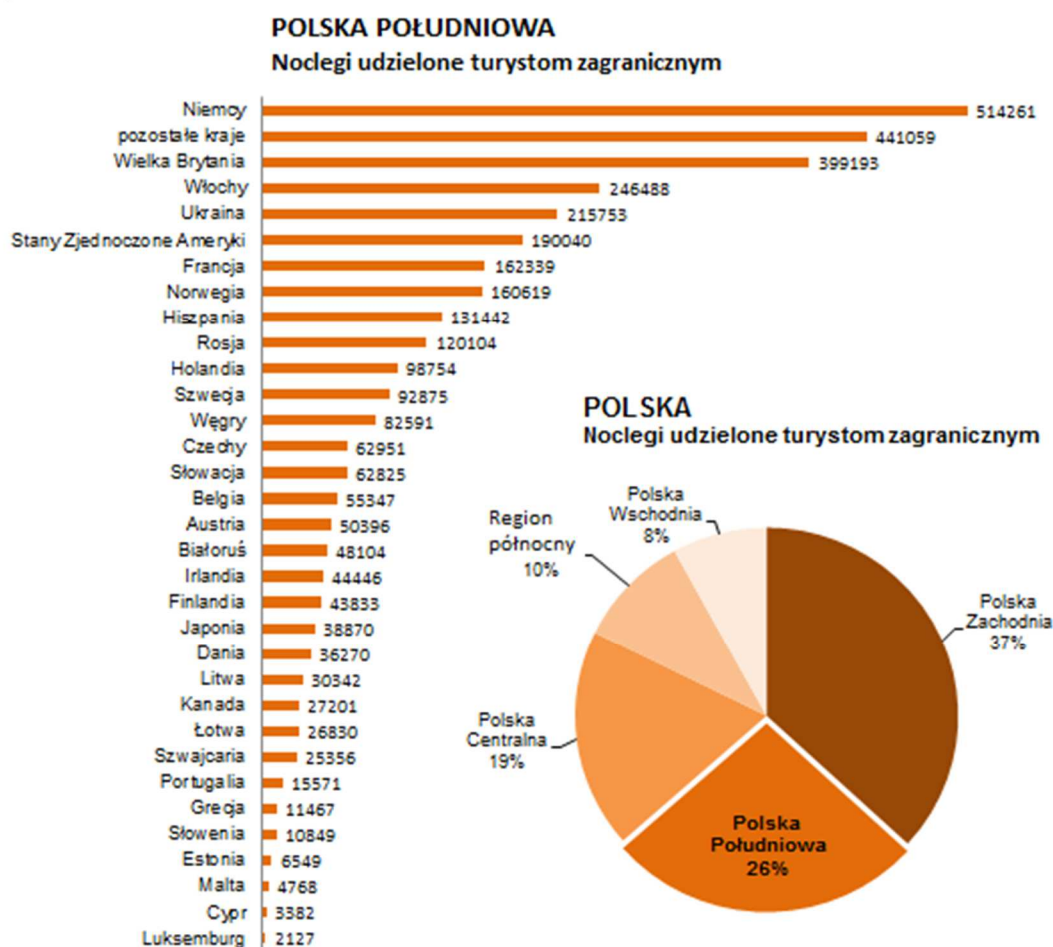

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Analizując przyjazdy turystów zagranicznych należy zwrócić uwagę na rycinę 5. Została tam przedstawiona liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym w Polsce Południowej w podziale na kraj pochodzenia oraz odsetek udzielonych im noclegów w poszczególnych obszarach w Polsce w 2014 roku. Można więc zauważyć, że 37% spośród wszystkich noclegów udzielanych turystom zagranicznym w Polsce, ma miejsce w obszarze Polski Zachodniej. Są to głównie odwiedzający narodowości niemieckiej, brytyjskiej, holenderskiej.

Ponad ¼ turystów zagranicznych w Polsce odwiedziła w 2014 roku Polskę Południową, co dało jej drugi wynik wśród wszystkich badanych obszarów. Byli to głównie przyjezdni z Niemiec, Wielkiej Brytanii, Włoch i Ukrainy.

Rycina 5. Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Polska Południowa jest także obszarem, który posiada dużą zasobność nie tylko wśród atrakcji turystycznych, ale także instytucji kultury. W 2014 roku zajęła ona pierwsze miejsce spośród wszystkich badanych obszarów strategicznych pod względem największej liczby muzeów (łącznie z ich oddziałami), zwiedzających muzea, liczby bibliotek publicznych i ich czytelników, ilości kin stałych oraz liczby uczestników imprez organizowanych przez domy i ośrodki kultury oraz kluby i świetlice. Pod względem liczby teatrów i instytucji muzycznych oraz ich widzów lepsza okazała się tylko Polska Centralna. Świadczy to o tym, że Polska Południowa przoduje pod względem atrakcyjności kulturowej, a ośrodki miejskie stają się rozpoznawalne pod względem kultury wśród metropolii europejskich.

3. Zmiany wskaźników realizacji celów strategicznych wskazanych w dokumencie

Monitorowanie Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 odbywa się na podstawie obserwacji zmian wskaźników realizacji poszczególnych celów strategicznych, które zostały wskazane w dokumencie. **Spośród trzynastu wymienionych, aż siedem wyraźnie wykazało pozytywny trend.** Wyjątkami okazały się liczba wystaw międzynarodowych w Polsce w obiektach działalności wystawienniczej, kwota nakładów inwestycyjnych w SSE Polski Południowej oraz wysokość stopy bezrobocia rejestrowanego Polski Południowej przy założeniu, że Polska=100. Nie zmieniły się nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca w stosunku do roku poprzedniego, natomiast dwa wskaźniki (liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych bez stażu pracy i emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych) pozostały neutralne lub zmieniły się nieznacznie.

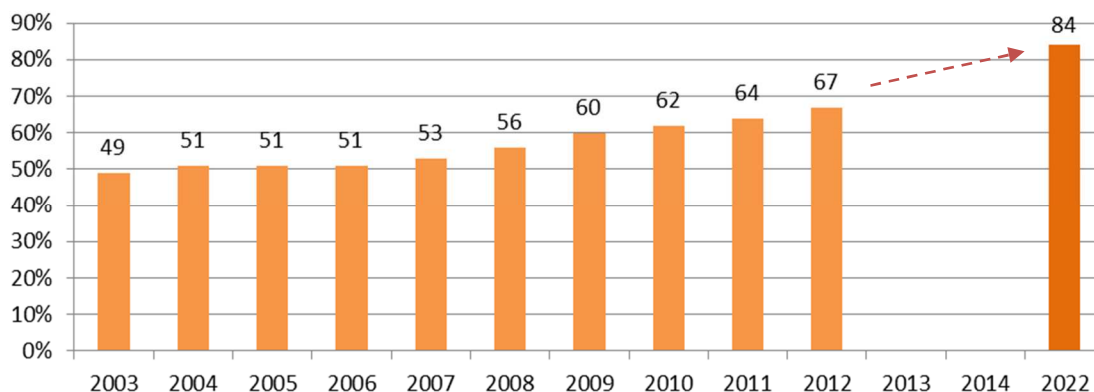
Pełna tabela przedstawiająca zmianę wskaźników celów strategicznych w latach 2003-2014 znajduje się w załączniku 1.

3.1. Wskaźniki realizacji celu głównego

W przypadku wskaźników monitorujących realizację celu głównego, w Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 uwzględniono przede wszystkim PKB na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej (PPP) oraz stopę bezrobocia.

Aby uzyskać informację na temat realizacji celu głównego warto przyrzeć się zmianie **PKB na 1 mieszkańca**. Na wykresie 3. została przedstawiona zmiana wartości tego wskaźnika w latach 2003-2014 wraz z wartością docelową, jaką zakłada Strategia, tzn. do roku 2022. Na jego podstawie nie można jak na razie stwierdzić, czy cel główny Strategii jest wypełniany, ponieważ Strategia Rozwoju Polski Południowej obowiązuje od 2014 roku, natomiast brak jest jednoznacznych informacji dotyczących stanu tego wskaźnika od 2013 roku. Mimo to można zauważyć, że istnieje tendencja wzrostowa obserwowana od 2003 roku, która sprzyja realizacji celu i daje nadzieję na dalsze wzmacnianie wartości omawianego wskaźnika. W 2003 roku wartość PKB na 1 mieszkańca osiągała zaledwie 49%, natomiast w 2012 roku już 67%. Docelowa wartość jaką powinien uzyskać makroregion południowy w 2022 roku wyznaczona została na poziomie 84%.

Wykres 3. Zmiana wartości PKB per capita Polski Południowej wg parytetu siły nabywczej (UE 27 = 100) w latach 2003-2012 wraz z prognozą na 2022 rok

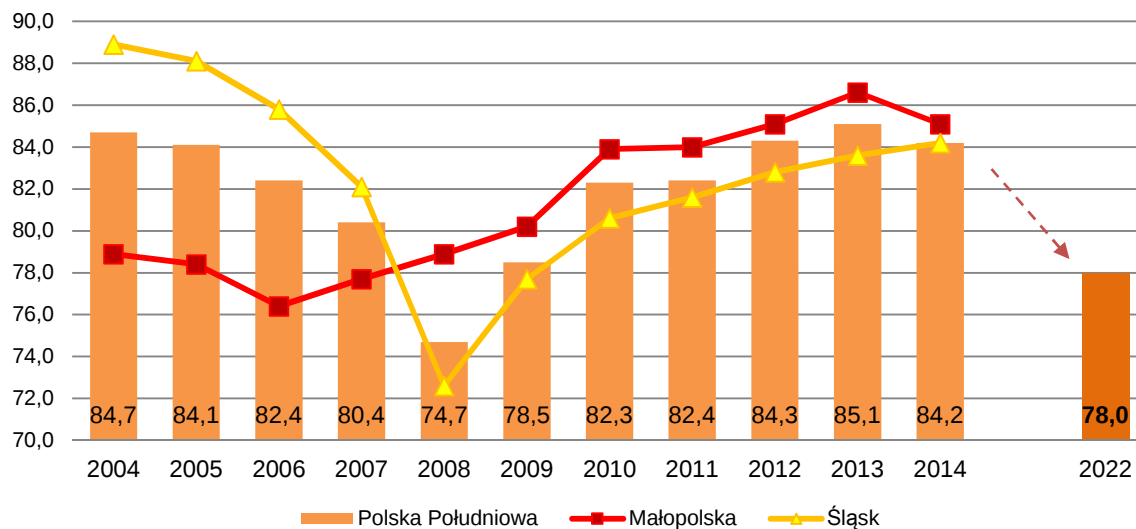
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Kolejnym aspektem wpływającym na realizację celu głównego jest **stopa bezrobocia rejestrowanego** Polski Południowej. Na wykresie 4. został przedstawiony udział stopy bezrobocia rejestrowanego w Polsce Południowej w relacji do poziomu stopy w kraju. Zostały także uwzględnione wartości wskaźnika jakie osiągał w poszczególnych regionach Polski Południowej.

Analizując zmianę udziału stopy bezrobocia rejestrowanego w poszczególnych województwach należy zauważyć, że wskaźniki znacząco się różniły. W województwie śląskim wskaźnik od roku 2004 zaczął spadać do 2008 roku (72,6%) i następnie wzrastać. W 2014 roku osiągnął wartość 84,2%. W województwie małopolskim od 2008 do 2013 roku wskaźnik wzrastał, natomiast wartość w 2014 roku okazała się być wartością niższą niż w roku poprzednim – 85,1%.

Badając wskaźnik w obszarze Strategii można zauważyć, że w obserwowanych latach wskaźnik po roku 2003 malał aż do 2008 roku, po czym wzrastał do 2013 roku, gdzie osiągnął maksymalną wartość 85,1%. W 2014 roku stopa bezrobocia rejestrowanego była już niższa (84,2%), natomiast w 2015 roku osiągnęła 84,7%, czyli wyniosła pół punktu procentowego więcej niż w roku poprzednim. Zmiany tego wskaźnika obrazują więc, że poziom stopy bezrobocia w Polsce Południowej obniża się wolniej, niż średnio w kraju i jest to tendencja niepokojąca.

Wykres 4. Zmiana stopy bezrobocia rejestrowanego Polski Południowej w latach 2004-2015 wraz z prognozą na 2022 rok (Polska=100)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

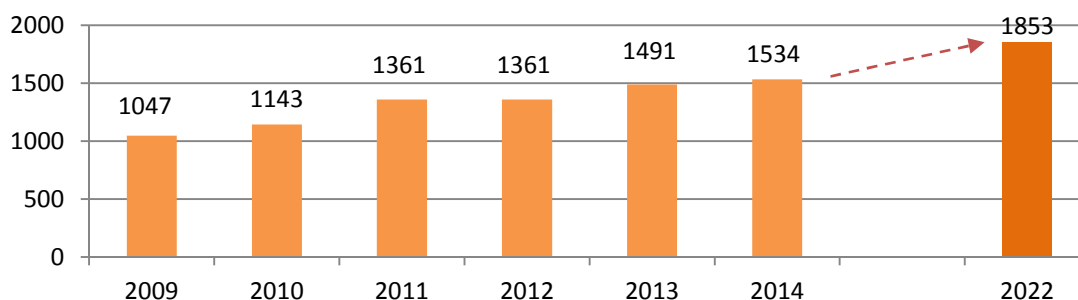
3.2. Wskaźniki realizacji I celu strategicznego

W Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 jako pierwszy cel wyznaczono Europol górnośląsko-krakowski jako obszar koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczający trendy rozwojowe i wpisujący się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich. Realizacja tego celu będzie dokonywać się przede wszystkim poprzez silną współpracę metropolitalną, podnoszenie konkurencyjności gospodarki obu województw oraz rozwijanie kapitału ludzkiego.

Najbardziej korzystnie przedstawiającym się wskaźnikiem jest **udział przedsiębiorstw innowacyjnych** w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych, który w 2014 roku osiągnął wartość 18,2%. Należy więc zauważyć, że zbliża się ona do docelowej wartości, którą powinien osiągnąć w 2022 roku, czyli 19%.

Kolejnym pozytywnym zjawiskiem jest wzrost **liczby zgłoszonych wynalazków krajowych oraz udzielonych patentów**. Jak pokazuje wykres 5., wartość wskaźnika konsekwentnie wzrasta z roku na rok. Świadczy to przede wszystkim o rozwoju działalności innowacyjnej oraz wysokim poziomie przedsiębiorczości w makroregionie. Przy założeniu utrzymującego się wzrostu liczby zgłoszonych wynalazków i udzielonych patentów, możliwe wydaje się osiągnięcie w 2022 roku poziomu określonego w Strategii.

Wykres 5. Liczba zgłoszonych wynalazków krajowych oraz udzielonych patentów przez Urząd Patentowy w latach 2009-2014 wraz z prognozą na 2022 rok

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

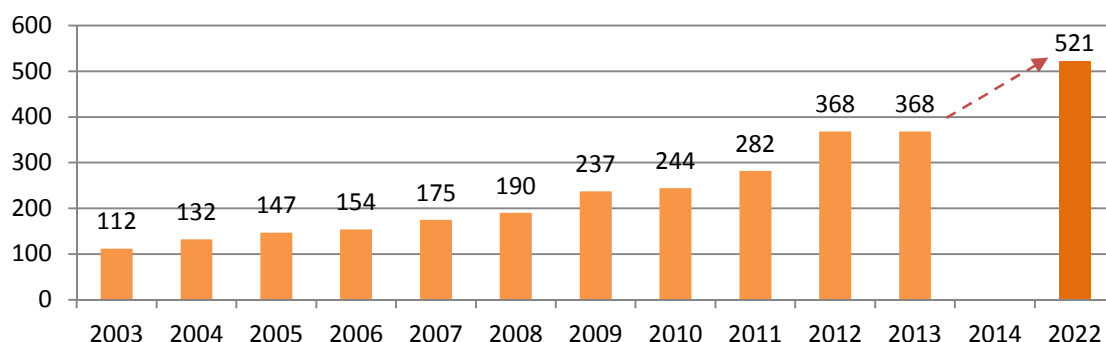
W odniesieniu do Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 bardzo istotny jest rozwój oraz poprawa dostępności komunikacyjnej pomiędzy oboma województwami. Z uwagi na to, że makroregion południowy posiada względnie dobrze rozwiniętą infrastrukturę transportową, stanowi to ogromną szansę dla jego dalszego rozwoju. Mimo to konieczne są dalsze inwestycje realizowane zarówno przez województwo małopolskie, jak i śląskie, wspierające gospodarkę transportową.

Jednym z zadań wyznaczonych w Strategii w zakresie dostępności komunikacyjnej jest zmniejszenie czasu przejazdu koleją pomiędzy metropoliami obu województw. Wskaźnikiem, który obrazuje wspomnianą kwestię jest najkrótszy **czas przejazdu koleją na trasie Katowice-Kraków**, który z roku na rok jest coraz krótszy, choć nadal daleki od optymalnego lub choćby osiągniętego w 2004 roku – 70 minut. W 2014 roku wskaźnik osiągnął wartość 114 minut, czyli o 16 minut mniej niż w poprzednim roku, natomiast w 2015 roku było to 112 minut. Polski Koleje Państwowe przewidują, że w kolejnych czas przejazdu będzie się jeszcze zmniejszał.⁷

Niewątpliwie makroregion południowy koncentruje znaczny potencjał badawczo-rozwojowy kraju, co przyczynia się do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. W związku z tym bardzo ważnym aspektem monitorującym realizację celu I Strategii są **nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca** Polski Południowej, które świadczą o zasobie badawczo-rozwojowym makroregionu. Jak można zauważyć na wykresie 6., brak jest danych za rok 2014, natomiast wartość w 2013 roku nie zmieniła się w porównaniu do roku poprzedniego. Warto natomiast wspomnieć, że od 2003 roku wartość wskaźnika sukcesywnie wzrasta, dlatego przy kontynuacji tendencji wzrostowej, możliwe będzie osiągnięcie wartości docelowej, jaka przewidziana jest w roku 2022.

⁷ Źródło: www.intercity.pl/pl/dokumenty/tabelaczasow.png, data odczytu: 08.02.2016 r.

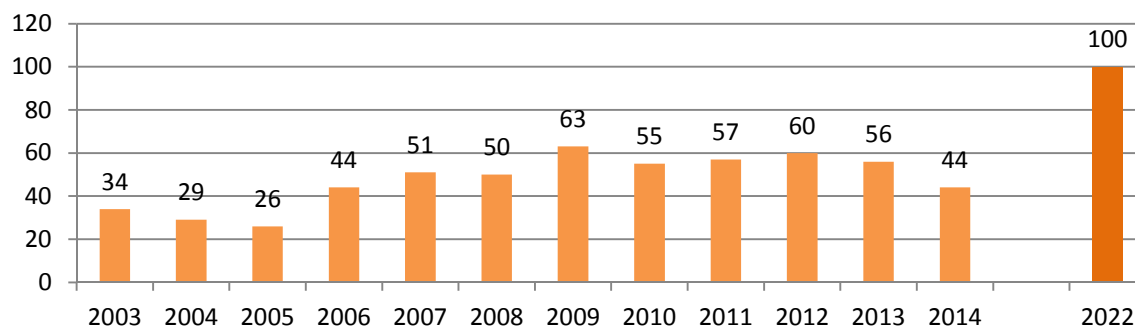
Wykres 6. Nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca w złotych w latach 2003-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Jedynym negatywnym trendem, jaki obserwuje się wśród wskaźników monitorujących realizację celu I, jest **liczba wystaw międzynarodowych** w Polsce Południowej w obiektach działalności wystawienniczej. Jak pokazuje wykres 7., wartość wskaźnika maleje od 2012 roku. W 2014 roku osiągnęła ona wartość niższą o 12 jednostek w porównaniu do roku wcześniejszego, co spowodowało, że założenie w stosunku do wartości docelowej określonej na rok 2022, nie zostało osiągnięte nawet w połowie tej wartości, pomimo tego, że Polska Południowa charakteryzuje się największą liczbą obiektów działalności wystawienniczej, które stanowią 30% wszystkich obiektów w kraju. Istnieje więc ryzyko, że ten aspekt rozwojowy Polski Południowej nie zostanie zrealizowany, aczkolwiek należy również zauważyć, że omawiany jest początkowy okres funkcjonowania Strategii, dlatego w kolejnych latach można spodziewać się bardziej dynamicznych zmian.

Wykres 7. Liczba wystaw międzynarodowych w obiektach działalności wystawienniczej w latach 2003-2014 wraz z prognozą na 2022 rok

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

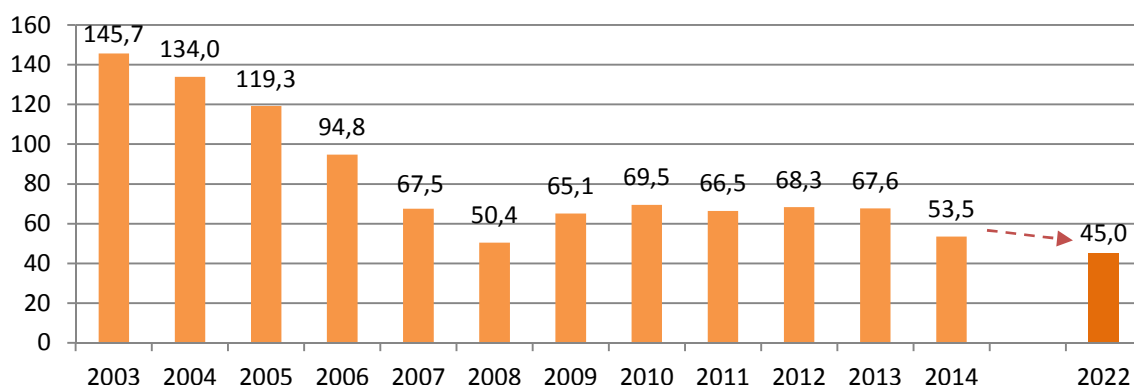
3.3. Wskaźniki realizacji II celu strategicznego

Drugim celem Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 jest stworzenie przestrzeni partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych. Cel ten zorientowany jest na łączenie aktywności podmiotów, poszerzanie współpracy i wspólną realizację projektów rozwojowych. Jego realizacja będzie głównie dokonywać się poprzez rozwój sektora kreatywnego, integrację przestrzeni obu województw oraz ochronę środowiska.

Jednym ze wskaźników obrazujących realizację tego celu jest liczba osób **bezrobotnych zarejestrowanych bez stażu pracy**. Jak przedstawia wykres 8., wskaźnik ten osiąga zadowalające wartości, ponieważ od 2012 roku wykazuje tendencję spadkową, zbliżając się do liczby docelowej założonej na 2022 rok. Jeżeli ta pozytywna tendencja będzie utrzymana, wartość docelowa zostanie osiągnięta. Niestety nadal brak jest danych za rok 2015, dlatego w załączniku 1. podana została wartość opublikowana przez GUS na koniec III kwartału 2015, która wyniosła 54,2 tys. bezrobotnych zarejestrowanych bez stażu pracy.

Niska liczba osób bezrobotnych bez stażu pracy jest bezpośrednio powiązana ze zwiększonym odsetkiem absolwentów znajdującym zatrudnienie na makroregionalnym rynku pracy, a więc podniesieniem efektywności nauczania oraz zwiększeniem elastyczności na rynku pracy. Jak można zauważyć na poniższym wykresie, w porównaniu do 2003 roku wskaźnik ten zmniejszył się aż o 92,2 tys. osób.

Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych bez stażu pracy w makroregionie południowym w latach 2003-2014 wraz z prognozą na 2022 rok [w tys. osób]

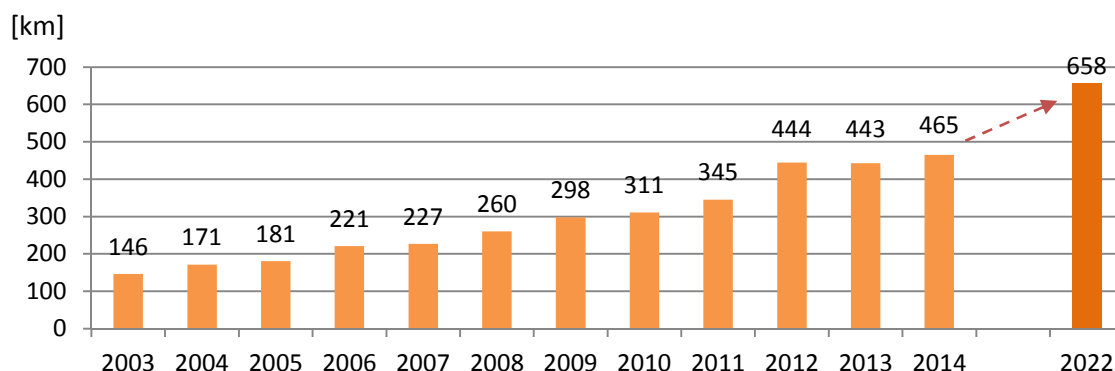
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Jak już zostało wspomniane w *podrozdziale 3.2.*, bardzo ważne dla rozwoju makroregionu południowego jest wspieranie komunikacji i infrastruktury transportowej. Jednym z zadań zawartych w II celu strategicznym jest stworzenie przestrzeni partnerskiej współpracy, do czego niezbędne są inwestycje wspierające sieć komunikacyjną.

Wskaźnikiem wyrażającym stopień realizacji celu, jest **łączna długość dróg ekspresowych i autostrad**. Od 2003 roku widać wyraźny i sukcesywny wzrost, dlatego przy utrzymaniu obecnej tendencji oraz dzięki nakładom na inwestycje infrastrukturalne, możliwe będzie osiągnięcie wyznaczonego celu strategicznego. Można szacować, że przez ostatnie osiem lat wybudowane zostało łącznie 238 km dróg ekspresowych i autostrad, natomiast przez kolejne osiem pozostaje 193 km do osiągnięcia wartości docelowej.

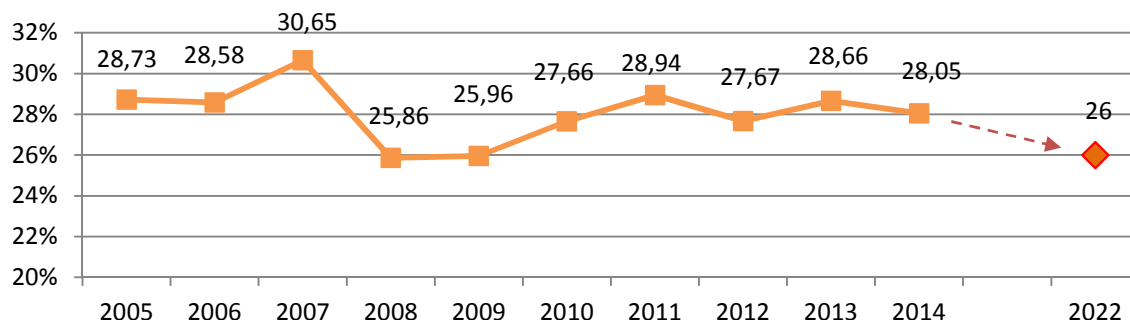
Wykres 9. Łączna długość dróg ekspresowych i autostrad w Polsce Południowej w latach 2003-2014 wraz z prognozą na 2022 rok

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Ostatnim elementem, którego wartość świadczy o stopniu realizacji celu II Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 jest udział w krajowej **emisji zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z Polski Południowej**. Jak pokazuje wykres 10., udział w emisji krajowej po 2009 roku wzrósł z 25,96 % do 28,66% w roku 2013. W 2014 roku wartość wskaźnika spadła o 0,61 punktu procentowego, dlatego można stwierdzić, że już od pierwszego roku wdrażania Strategii, wskaźnik zaczął zbliżać się do wartości docelowej ustalonej na 2022 rok, czyli 26%. Analizując wartości tego miernika po 2005 roku, zauważa się, że uzyskanie założonego progu jest realne.

Wykres 10. Udział w emisji krajowej pyłowych zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych z Polski Południowej (Polska = 100)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

3.4. Wskaźniki realizacji III celu strategicznego

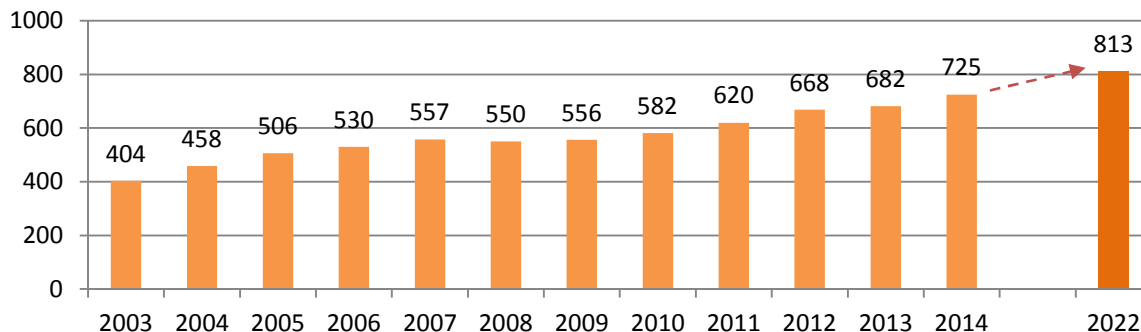
W Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 jako ostatni cel wyznaczono uczynienie z Polski Południowej miejsca przyciągającego ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu. Trzeci cel zorientowany jest więc na rozwój potencjału turystycznego, promocję oferty inwestycyjnej oraz lobbing na rzecz makroregionu.

Pierwszym ze wskaźników monitorujących realizację wyznaczonego celu jest **liczba korzystających z noclegów na 1 000 mieszkańców**. Jak można zauważyć na wykresie 11., wskaźnik ten sukcesywnie rośnie już od 2003 roku. W 2014 roku osiągnął wartość 725‰, co znacznie zbliżyło go do wartości docelowej w 2022 roku, jaką jest 813‰. W związku z tym, należy stwierdzić, że założenia III celu strategicznego pod względem promocji i turystyki są realizowane, a wartość docelowa jest realna do osiągnięcia nawet przed 2022 rokiem. Wynika to również z tego, że obszar Polski Południowej jest jednym z najatrakcyjniejszych obszarów pod względem turystyki całorocznej. Powiatami, w których liczba osób korzystających z noclegów na 1 000 mieszkańców była najwyższa, są przede wszystkim powiat tatrzański, powiat nowosądecki, miasto Kraków oraz powiat cieszyński.

W związku z rosnącą liczbą osób korzystających z noclegów⁸, od 2010 roku zwiększa się także baza noclegowa w makroregionie południowym. Ma to także wpływ na promocję makroregionu oraz wzrost koniunktury, która napędza rozwój gospodarczy tego obszaru.

⁸ W 2014 roku w Polsce Południowej funkcjonowało 2054 turystycznych obiektów noclegowych, czyli o 36 więcej niż w roku poprzednim.

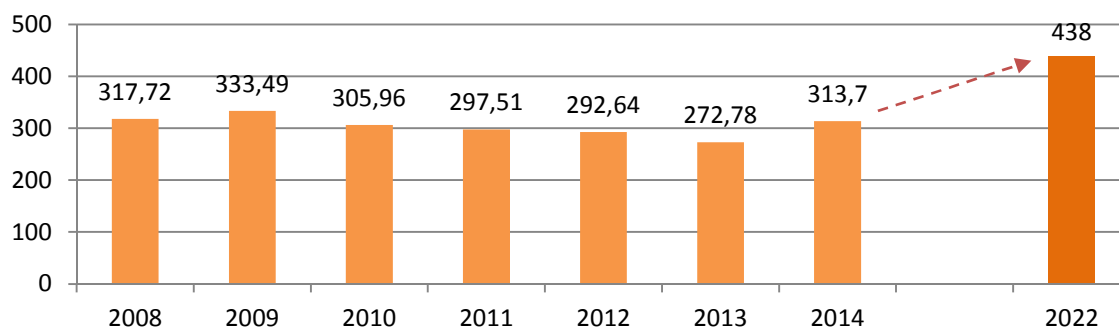
Wykres 11. Liczba korzystających z noclegów w Polsce Południowej na 1 000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Kolejnym wyznacznikiem realizacji celu III jest **liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 mieszkańców**. Na wykresie 12. możemy zauważyć, że po 2009 roku wskaźnik osiągał coraz niższe wartości aż do 2013 roku. Zgodnie z wytycznymi Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020, podjęta współpraca międzywojewódzka wpłynęła na to, że w 2014 roku wskaźnik wzrósł do wartości 313,7. Można więc sądzić, że założenie jakie zostało postawione w dokumencie, czyli osiągnięcie liczby widzów i słuchaczy w wysokości 438 osób jest realne do spełnienia w wyznaczonym horyzoncie czasowym, jakim jest rok 2022, biorąc pod uwagę istniejący potencjał kulturalny makroregionu, wzrost zainteresowania kulturą i sztuką oraz zwiększającą się liczbę turystów odwiedzających Polskę Południową.

Wykres 12. Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 mieszkańców Polski Południowej

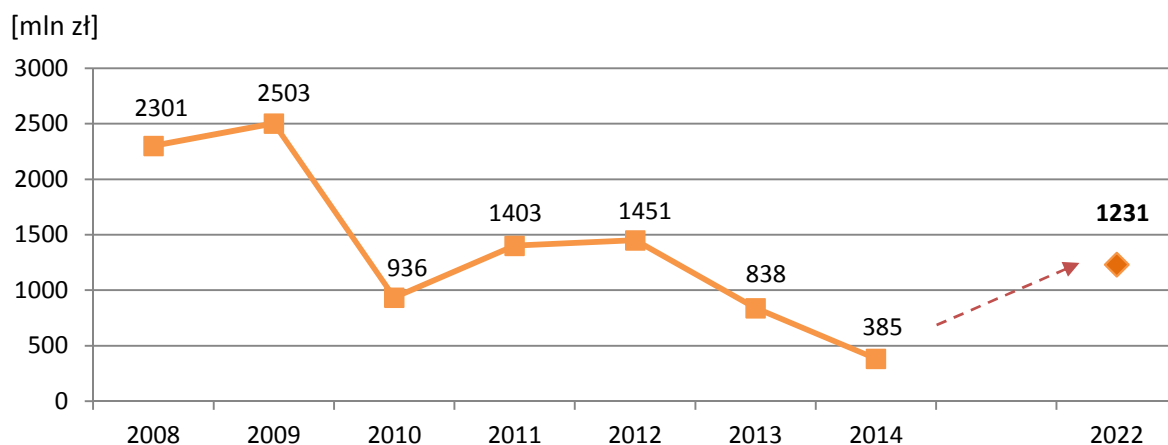

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

Wykres 13. przedstawia wartość wskaźnika ilustrującego **nakłady inwestycyjne w Specjalnych Strefach Ekonomicznych** obu województw. Najwyższą wartość osiągnął on w 2009 roku, która stanowiła ponad dwukrotność założonej w Strategii wartości docelowej. W 2014 roku nakłady wyniosły zaledwie 385 mln zł, co było najniższą wartością od ponad dziesięciu lat.

Należy także zauważyć, że w 2013 roku największy udział w skumulowanej wartości inwestycji miała strefa katowicka z nakładem 21 109,5 mln zł, co stanowiło 22,7% wszystkich inwestycji w tym roku w całej Polsce. Katowicka SSE posiadała także aż trzech inwestorów, należących do wiodącej dziesiątki inwestorów Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce, mianowicie: General Motors Manufacturing Poland Sp. z o.o., Fiat Powertrain Technologies Polska Sp. z o.o. oraz NGK Ceramics Polska Sp. z o.o. Strefa krakowska uzyskała w 2013 roku 1 964,4 mln zł.⁹

Wykres 13. Nakłady inwestycyjne w SSE Katowickiej i SSE Krakowskiej w milionach złotych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL.

⁹ Źródło: Opracowanie Sedlak & Sedlak na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki, 2013.

4. Przedsięwzięcia podjęte lub zrealizowane w 2015 roku mające wpływ na realizację Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020

Poniżej przedstawiono zidentyfikowane inicjatywy oraz przedsięwzięcia realizowane wspólnie przez podmioty z województwa małopolskiego i śląskiego w 2015 roku. Zakres podmiotowy przedstawionych inicjatyw obejmuje jednostki samorządu wojewódzkiego oraz instytucje o charakterze regionalnym.

4.1. Wspólne działania w zakresie rozwoju gospodarczego

A. Program *Śląsk 2.0*

W okresie od stycznia do maja 2015 r. przedstawiciele samorządów województwa śląskiego i małopolskiego uczestniczyli w pracach nad rządowym **Programem wsparcia przemysłu Województwa Śląskiego i Małopolski Zachodniej – Śląsk 2.0**.

Na początku stycznia 2015 r. samorządy województw małopolskiego i śląskiego wystąpiły do Pani Premier Ewy Kopacz o włączenie przedstawicieli strony samorządowej do międzyresortowego zespołu ds. wzmocnienia potencjału przemysłowego Śląska. Na przełomie stycznia – lutego 2015 r. podejmowane były spotkania z samorządowcami z gmin, na terenie których działają kopalnie przewidziane do restrukturyzacji, przedstawicielami sektora gospodarczego i społecznego w celu wypracowania wspólnych założeń do rządowego programu.

11 lutego 2015 r. w Bytomiu odbyło się spotkanie przedstawicieli samorządów terytorialnych województw małopolskiego i śląskiego z przedstawicielami rządu, przedmiotem którego była dyskusja nad założeniami programu rewitalizacji dla Śląska i Małopolski Zachodniej.

16 lutego 2015 r. (Kraków) odbyło się **wspólne spotkanie przedstawicieli województw z przedstawicielem rządu**, które dotyczyło głównie obszaru badań, technologii i innowacji. Następnie została nawiązana robocza współpraca pomiędzy Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego i Małopolskiego. Efektem współpracy było wypracowanie spójnych dokumentów zawierających propozycje każdego z regionów do programu reindustrializacji, opracowywanego przez międzyresortowy zespół rządowy. Propozycje te zostały przekazane stronie rządowej w dniu 15 maja 2015 r.

W dniu **30 czerwca 2015 r.** Rząd RP przyjął i przedstawił w Katowicach dokument pt.: „**Śląsk 2.0 – program wsparcia przemysłu Województwa Śląskiego i Małopolski Zachodniej**”. Program ten jest pakietem rozwiązań, których celem jest zwiększenie i wykorzystanie potencjału regionów. W dokumencie znajduje się sześć głównych osi, wokół których koncentrują się działania związane z inwestycjami, wzrostem konkurencyjności, rozwojem nowoczesnych kadr dla przemysłu, integracją funkcji miast aglomeracji. W ramach programu wspierane będą inwestycje w obszarze infrastruktury drogowej i kolejowej, gospodarki niskoemisyjnej, rewitalizacji. Przyjęto również pakiet rozwiązań dla górnictwa i propozycje zmian w systemie edukacji.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich*
 - 1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów*
 - 2.1. Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu*
 - 3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej*
-

B. Inicjatywa Awangarda

W dniu **23 lutego 2015 r.** w Katowicach odbyło się **spotkanie informacyjne Inicjatywy Awangarda**, które było równocześnie pierwszym wydarzeniem w Polsce organizowanym przez Dom Polski Południowej w Brukseli. Głównym celem spotkania było przedstawienie korzyści, które niesie ze sobą uczestnictwo w Inicjatywie. Wśród nich wymienić można nowe formy promocji, uczestnictwo w międzynarodowych projektach pilotażowych, wymianę doświadczeń i informacji oraz promocję dobrych praktyk z zakresu badań i innowacji. Inicjatywa Awangarda to unikalne porozumienie regionów zainicjowane w listopadzie 2013 roku. Ma ono na celu wsparcie odrodzenia przemysłu w Unii Europejskiej dzięki współpracy gospodarczej w obszarach inteligentnej specjalizacji. W spotkaniu z udziałem Francisco Caballero-Sanza, Głównego Ekonomisty w Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorstwa i Przemysłu Komisji Europejskiej, Jana Larosse'a z Departamentu Ekonomii, Nauki i Innowacji Rządu Flandrii oraz Carla Alberta Hjelmborn, Szefa Przedstawicielstwa Skåne w Brukseli, uczestniczyli przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu z województwa śląskiego i małopolskiego. Partnerami wydarzenia byli: Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach, Fundusz Górnośląski, Euro-Centrum, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego, Klaster LifeScience Kraków oraz Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości.

W dniu **16 kwietnia 2015 r.** w Brukseli nastąpiło **podpisanie przez marszałków województw małopolskiego i śląskiego Deklaracji Mediolańskiej** - dokument Inicjatywy Awangarda. Inicjatywa ta jest grupą współpracy 25 regionów z 12 krajów unijnych. W jej skład

z Polski wchodzi dwa województwa – śląskie i małopolskie. Uczestnicy Awangardy wspierają się wzajemnie we wdrażaniu strategii inteligentnej specjalizacji i klastrów w celu rozwijania innowacji i polityki przemysłowej. Współpraca regionów polega m.in. na uzgadnianiu stanowisk i wspólnym występowaniu do instytucji europejskich czy realizacji projektów pilotażowych. Ponadto ma na celu wspieranie wdrażania idei Paktu Przemysłowego za pomocą rozwoju wielopoziomowych inwestycji europejskich i inicjatyw klastrowych dla pojawiających się lub przekształcających się gałęzi przemysłu. Długofalowym celem inicjatywy jest generowanie miejsc pracy i wzrostu gospodarczego poprzez inwestowanie w priorytetowe dziedziny o znaczeniu strategicznym dla reindustrializacji. Podpisana w Brukseli Deklaracja Mediolańska wskazuje kierunek rozwoju, główne cele i założenia, jak i warunki uczestnictwa w Inicjatywie. W uroczystości wzięli udział m.in.: Komisarz Komisji Europejskiej ds. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i MŚP Elżbieta Bieńkowska; doradca Rządu Flandrii, przedstawiciel Inicjatywy Awangarda Jan Larosse; posłowie do Parlamentu Europejskiego: Róża Thun, Danuta Jazłowiecka, Czesław Siekierski, a także Konsul Generalny, Kierownik Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Brukseli Piotr Adamiuk; Radca, Kierownik Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Brukseli Krzysztof Turowski oraz Radca, Koordynator Wydziału Polityki Regionalnej i Spójności Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE Krzysztof Kasprzyk. Podczas wizyty w Brukseli nastąpiło również spotkanie obu Marszałków w Domu Polski Południowej.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich

1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej

C. VIII Forum Nowej Gospodarki

W dniu **12 czerwca 2015 r.** w Parku Naukowo-Technologicznym „Euro-Centrum” w Katowicach odbyło się kolejne **Forum Nowej Gospodarki**, będące cykliczną konferencją organizowaną przy współpracy samorządów województwa śląskiego i małopolskiego, ośrodków naukowych i badawczych oraz przedsiębiorców. Główna sesja tematyczna Forum poświęcona była transformacji energetyki w Polsce Południowej po przyjęciu ustawy o OZE, w tym kierunku rozwoju energetyki prosumenckiej na tym obszarze. Zwrócono m.in. uwagę na rolę regionalnych programów operacyjnych w procesie transformacji energetycznej, poprzez udzielanie dofinansowań na wspieranie konkretnych działań poprawiających efektywność energetyczną.

W ramach Forum odbywa się także spotkanie Klubu Nowej Gospodarki, gremium zrzeszające ekspertów z różnych dziedzin, wojewodów obu województw, przedstawicieli wiodących uczelni, prezesów największych firm w regionach oraz szefów izb gospodarczych. Klub Nowej Gospodarki jest również ciałem doradczym dla marszałków województw małopolskiego i śląskiego, działającym na rzecz rozwoju Polski Południowej oraz pełni rolę Rady Programowej Forum Nowej Gospodarki. Podczas spotkania Klubu dyskutowano przede wszystkim o zagadnieniu ubóstwa energetycznego, rewitalizacji w kontekście wizji całego regionu oraz kierunkach zmian, w związku z wejściem w życie ustawy o OZE.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich*
 - 1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów*
 - 2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu*
 - 3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej*
-

D. V Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw

W dniach **12-14 października 2015 r.** w Katowicach odbył się **V Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw**, którego współgospodarzami byli samorząd województwa małopolskiego i śląskiego. W tym cyklicznym wydarzeniu biorą udział przedstawiciele świata nauki, polityki i gospodarki oraz delegacje zagraniczne z kilkudziesięciu państw. W czasie Kongresu odbywają się dyskusje w ramach sesji panelowych, warsztatów i różnego rodzaju spotkań z udziałem ekspertów. V Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw odbył się pod hasłem „Nauka-biznes-samorząd. Razem dla gospodarki”. W jego trakcie dyskutowano o zaangażowaniu firm z sektora MŚP w budowę modelu polskiej gospodarki opartego na wiedzy oraz rozwoju innowacyjności. Uczestnicy spotkania mogli dowiedzieć się m.in. jak prowadzić swoją firmę w sposób innowacyjny, wykorzystując przy tym elementy inteligentnego rozwoju, współpracy z nauką i klastrami czy rozwój nowych technologii.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich*
 - 1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów*
 - 2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu*
 - 3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej*
-

4.2. Wspólne działania w zakresie ochrony środowiska

A. Ochrona siedlisk nieleśnych

W 2015 roku realizowano kolejny etap projektu pt.: „Czynna ochrona siedlisk nieleśnych, charakterystycznych dla obszaru Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd”. Głównym celem przedsięwzięcia jest zachowanie i ochrona około 100 ha najcenniejszych obszarów muraw kserotermicznych oraz muraw naskalnych na terenie czterech Ostoi Natura 2000 (Ostoja Olsztyńsko-Mirowska (240015), Ostoja Złotopotocka (240020), Ostoja Kroczycka (240032), Ostoja Środkowojurajska (240009). W ramach projektu prowadzi się zadania ochrony czynnej tj. np.: wypas zwierząt gospodarskich – owiec i kóz na murawach kserotermicznych, wycinka podrostów drzew i krzewów. Realizowane są również zadania związane z przygotowaniem odpowiedniej infrastruktury turystycznej takiej jak np.: budowa miejsc parkingowych i postojowych, wymiana ringów na skałach, lokalizacja tablic informacyjnych. Ponadto w ramach projektu prowadzona jest działalność edukacyjna oraz promocyjna.

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

2.4. Rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi

4.3. Wspólne działania w zakresie kultury

A. Bieżąca współpraca instytucji kultury w zakresie wymiany spektakli, wystaw, muzealiów

W 2015 roku instytucje kultury podległe samorządom obu województw realizowały wspólnie zadania z zakresu: wymiany i organizacji spektakli oraz wystaw, udziału w festiwalach, pozyskiwania produkcji filmowych, wypożyczania muzealiów. W działaniach tych brały udział takie instytucje jak: Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego w Katowicach, Teatr im. J. Słowackiego w Krakowie, Instytucja Filmowa Silesia-Film w Katowicach, Krakowska Komisja Filmowa, Muzeum Śląskie w Katowicach, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu, Muzeum Archeologiczne w Krakowie, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce.

Przedsięwzięcia realizują kierunki interwencji:

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich

B. Karpacki Szlak Architektury Drewnianej

W okresie **1 lipca – 30 listopada 2015 r.** instytucje: Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie oraz Małopolska Organizacja Turystyczna zrealizowały przedsięwzięcie pt.: **Opracowanie koncepcji i budowa partnerstwa dla projektu Karpacki Szlak Architektury Drewnianej**. Działania podjęte w ramach projektu posłużyły wymianie doświadczeń pomiędzy partnerami z województwa małopolskiego, śląskiego, podkarpackiego oraz Słowacji, zajmującymi się rozwojem i promocją turystyki. Przygotowano wspólny wniosek złożony do programu INTERREG PL-SK (w ramach naboru projektów flagowych).

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym

C. Poprawa jakości gromadzonych danych

W 2015 roku kontynuowano realizację projektu pt.: **Poprawa jakości gromadzenia danych o publicznych i niepublicznych instytucjach kultury w Polsce**. Projekt ten, realizowany przez Regionalny Ośrodek Kultury w Katowicach oraz Małopolski Instytut Kultury, ukierunkowany był na stworzenie propozycji poprawy systemu statystyki publicznej w sektorze kultury, w celu uwzględnienia nie tylko wskaźników ilościowych, ale również jakościowych aspektów realizowanych działań.

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich

D. Analiza pogranicza śląsko-małopolskiego

W 2015 roku kontynuowano realizację projektu pt.: **Tropem badaczy Zagłębia Dąbrowskiego**. Było to przedsięwzięcie o charakterze badawczym, dokumentacyjnym oraz popularyzatorsko – wydawniczym skupionym wokół terenu Zagłębia Dąbrowskiego (pogranicze małopolsko-śląskie). Efektem projektu była publikacja, szeroko opisująca obraz mieszkańca pogranicza małopolsko-śląskiego ze szczególnym uwzględnieniem zwyczajów oraz obrzędów dorocznych i rodzinnych. Przedsięwzięcie zostało zrealizowane przez Regionalny Ośrodek Kultury w Katowicach oraz Muzeum Etnograficzne w Krakowie.

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich

E. Tydzień Kultury Beskidzkiej

W okresie **od 25 lipca do 2 sierpnia 2015 r.** odbyła się jedna z największych imprez folklorystycznych na świecie pt.: **Tydzień Kultury Beskidzkiej**. Impreza ta odbywa się corocznie przez 9 kolejnych dni z równoczesnymi plenerowymi koncertami na 5 głównych estradach w: Wiśle, Szczyrku, Żywcu, Makowie Podhalańskim i Oświęcimiu. Organizatorem imprezy jest Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej we współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną – Domem Kultury w Makowie Podhalańskim oraz Oświęcimskim Centrum Kultury. Podczas Tygodnia Kultury Beskidzkiej odbywają się koncerty zespołów polskich i zagranicznych, które prezentują oryginalne bogactwo ludowej muzyki, tańca, śpiewu, obrzędów i zwyczajów, ludowi artyści zaś prezentują swoją twórczość, a organizacje i instytucje kultury osiągnięcia w zakresie ochrony, dokumentacji i popularyzowania dorobku ludowej kultury.

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym

F. I Zjazd Karpacki

W dniach **od 25 do 26 kwietnia 2015 r.** zorganizowano **I Zjazd Karpacki** w Ludźmierzu, połączony z corocznym Świętem Bacowskim. Organizatorem imprezy był Związek Podhalań. Wzięli w niej udział ludzie Karpat, których łączy wspólna tożsamość, wspólne karpackie korzenie, wspólna tradycja pasterska oraz dziedzictwo kulturowe. Bacowie i juhasi z Podhala, Orawy, Spiszu, Beskidu, Bukowiny, a także Łemkowie spotkali się by wskrzesić i upamiętnić przedwojenne zjazdy górali. W Ludźmierzu i Łopusznej odbyły się konferencje i panele dyskusyjne na temat spraw gospodarczych, tradycji i kultury górali, a także znaczenia społeczności wołoskiej w ochronie Karpat.

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym

4.4. Wspólne działania na rzecz promocji i wymiany doświadczeń z regionami UE w zakresie planowania na poziomie makroregionów

A. Działalność Domu Polski Południowej w Brukseli - wspólnej inicjatywy województw: śląskiego, małopolskiego i opolskiego

W dniach **5-9 lutego 2015 r.** w Brukseli odbyła się coroczna impreza pt.: Salon des Vacances (targi turystyczne). W ramach targów turystycznych, skierowanych do środowiska międzynarodowego mieszkającego w Brukseli, z udziałem podmiotów z branży turystycznej, **zorganizowano wspólną prezentację regionów Domu Polski Południowej**. Targi odwiedziło ponad 100 tysięcy zainteresowanych.

W **kwietniu 2015 r.** została uruchomiona **strona internetowa Domu Polski Południowej (DPP)**, wspólnej inicjatywy województw: śląskiego, małopolskiego i opolskiego. Celem jej jest wspieranie budowania marki oraz wizerunku Polski Południowej. Pod adresem www.southpolandhouse.eu można znaleźć najnowsze informacje dotyczące działalności DPP, aktualności z poszczególnych regionów tworzących DPP, najważniejsze informacje o województwach, konkursach i programach UE oraz oferty współpracy. Strona ma wersję w języku polskim oraz angielskim.

W dniu **9 maja 2015 r.** w Brukseli zorganizowano **wspólną promocję regionów Domu Polski Południowej** w ramach Dnia Otwartych Drzwi Instytucji Europejskich w Komitecie Regionów.

W **lipcu 2015 r.** wydano **ulotkę informacyjno-promocyjną** regionów Domu Polski Południowej w wersji angielskiej i polskiej.

W dniu **4 grudnia 2015r.** **zaprezentowano atrakcyjność gospodarczą regionów Domu Polski Południowej** w trakcie corocznej Gali wręczenia nagrody BEPOLUX (Belgijsko-Polsko-Luksemburskiej Izby Handlowej) dla największego inwestora belgijskiego w Polsce. Wydarzenie skierowane było do środowiska biznesowego w Belgii.

Przedsięwzięcia realizują kierunki interwencji:

3.1. Tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu

B. Wymiana doświadczeń w zakresie planowania na poziomie ponadregionalnym

W dniach **8-9 czerwca 2015 r.** w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Krakowie miała miejsce **wizyta delegacji z regionu Rodan-Alpy**, regionu partnerskiego województwa małopolskiego. Spotkanie miało na celu m.in. wymianę doświadczeń w obszarze monitoringu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz funkcjonowania strategii ponadregionalnych. Uczestnicy spotkania mieli okazję poznać m.in. przesłanki towarzyszące powstaniu *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*, jej główne założenia oraz przykłady wspólnych działań województw małopolskiego i śląskiego.

W dniu **17 września 2015 r.** w Krakowie odbyło się **spotkanie członków zespołu zadaniowego** ds. współpracy w obszarze *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020* z **przedstawicielami z Bezirksregierung Köln**. Spotkanie było kontynuacją wieloletniej współpracy województwa śląskiego z regionem partnerskim Krajem Związkowym Północną Nadrenią–Westfalią w Niemczech. Tematyką spotkania była wymiana doświadczeń w zakresie planowania i organizowania procesów rozwojowych na obszarach funkcjonalnych, w tym ponadregionalnych. Uczestnicy spotkania zapoznali się z procesem tworzenia *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020* oraz dokumentami o podobnym charakterze opracowywanymi w Północnej Nadrenii–Westfalii.

Przedsięwzięcia realizują kierunek interwencji:

3.4. Lobbing na rzecz makroregionu

4.5. Wspólne działania w ramach spotkań zespołów i grup roboczych

A. Konferencja na temat programów transnarodowych i międzyregionalnego EWT

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju wraz z Urzędami Marszałkowskimi Województwa Śląskiego i Małopolskiego zorganizowało **konferencję na temat programów transnarodowych i międzyregionalnego Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020 (EWT)** oraz komplementarności tych programów z dokumentami regionalnymi.

Konferencja odbyła się **12 marca 2015 roku w Katowicach**. Tematem przewodnim wydarzenia była innowacyjność i MŚP, wpisana zarówno do programów transnarodowych i międzyregionalnego EWT, jak i dokumentów regionalnych. Przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju przedstawili ofertę programów Interreg Region Morza Bałtyckiego, Interreg Europa Środkowa i INTERREG EUROPA, natomiast przedstawiciele Urzędów Marszałkowskich z Małopolski, Opolszczyzny i Śląska prezentowali zagadnienia innowacyjności oraz MŚP w kontekście Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020,

regionalnej strategii innowacyjności oraz *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*. Instytucje zaangażowane w projekty EWT w latach 2007-2013 także podzieliły się swoim doświadczeniem ze współpracy międzynarodowej i zaprezentowały projekty nawiązujące do tematyki spotkania.

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

1.4. Tworzenie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów

2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionów

3.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej

B. Spotkanie zespołu zadaniowego oraz przedstawicieli Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju

W dniu **23 października 2015 r.** w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie odbyło się **spotkanie zespołu zadaniowego** ds. współpracy w obszarze *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*. Uczestnikami spotkania byli również przedstawiciele Departamentu Programów Ponadregionalnych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Tematyka spotkania dotyczyła przygotowania informacji rocznej z realizacji zapisów *Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*, możliwości finansowania działań i projektów ponadregionalnych na szczeblu krajowym (w tym konkurs dotacji) oraz sposobu podejścia do ewentualnej renegotjacji kontraktów terytorialnych. Rozmawiano również o zorganizowaniu w regionach spotkań informacyjnych, dotyczących możliwości finansowania projektów ponadregionalnych z różnych źródeł, np. w ramach inicjatywy Łącząc Europę, Life itp. Poruszono również kwestię organizacji w przyszłości spotkań gremiów i zespołów, tworzonych dla wdrażania zapisów dokumentu Strategii, w tym: Rady Koordynującej, sejmików obu województw oraz tematycznych zespołów roboczych. Ważnym elementem spotkania była również wymiana doświadczeń pomiędzy przedstawicielami Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych w zakresie tematyki prowadzonych badań oraz analiza potencjalnych potrzeb badawczych na poziomie ponadregionalnym.

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu

C. Spotkanie przedstawicieli Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych (ROT-ów) obu województw

W dniu **9 listopada 2015 r.** odbyło się **spotkanie robocze przedstawicieli Regionalnych Obserwatoriów Terytorialnych**, działających w ramach Urzędów Marszałkowskich Województw Śląskiego i Małopolskiego. Celem spotkania było nawiązanie stałej współpracy obu jednostek w zakresie monitorowania zjawisk społeczno-gospodarczych na poziomie ponadregionalnym. W ramach wizyty przedstawiciele obu ROT-ów zaprezentowali wyniki swojej dotychczasowej działalności badawczej w zakresie podejmowanej tematyki i stosowanej metodologii. Na tej podstawie nakreślono obszary przyszłej współpracy analitycznej ze wskazaniem osób koordynujących zagadnienia po stronie obu regionów.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu*
 - 3.4. Lobbying na rzecz makroregionu*
-

D. Spotkanie grupy roboczej ds. współpracy w obszarze kultury

W dniu **21 grudnia 2015 r.** odbyło się **spotkanie dyrektorów wydziału/departamentu ds. kultury obu Urzędów Marszałkowskich**. Celem spotkania było omówienie możliwości współpracy między województwem śląskim i małopolskim w obszarze kultury, w tym organizacja zespołu roboczego, koordynującego i generującego zakres oraz formy współpracy. Wynikiem prac zespołu winny być projekty o charakterze ponadregionalnym, które będą następnie zgłaszane do dofinansowania w ramach ogłaszanych konkursów do programów operacyjnych. Zadaniem zespołu będzie również łączenie oraz wspólna promocja istniejących wydarzeń w celu zwiększenia ich oddziaływania i rozpoznawalności na terenie kraju jak i Europy.

Przedsięwzięcie realizuje kierunki interwencji:

- 1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich*
 - 2.2. Wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu*
 - 3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym*
-

4.6. Wspólne prace nad dokumentami programowymi perspektywy finansowej 2014-2020

A. Dalsze prace nad zapisami regionalnych programów operacyjnych i ich dokumentów wdrożeniowych

W 2015 roku prowadzono dalsze prace związane z tworzeniem dokumentów programowych dla perspektywy finansowej UE 2014-2020. Oba województwom zależało na tym, by zapisy w programach operacyjnych i ich dokumentach uszczegóławiających, stanowiły podstawę dla realizacji projektów ponadregionalnych i komplementarnych na terenie województwa małopolskiego i śląskiego. Ostatecznie w dokumentach obu województw, w ramach opisu procedur wyboru projektów, zawarto kryterium związane z ponadregionalnością projektu, premiujące przedsięwzięcia wpisujące się w zapisy Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. W ramach RPO WSL kryterium to stanowi dodatkowy element oceny merytorycznej dla wszystkich projektów (załącznik 4). W ramach RPO WM kryterium to wpisano dla ośmiu Osi Priorytetowych (załącznik 3.).

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu

B. Prace nad zapisami dokumentów wdrożeniowych krajowych programów operacyjnych

W 2015 roku przedstawiciele Urzędów Marszałkowskich Województwa Małopolskiego i Śląskiego współpracowali z przedstawicielami Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie tworzenia propozycji zapisów premiujących projekty ponadregionalne w szczegółowych opisach osi priorytetowych krajowych programów operacyjnych. W rezultacie udało się uzyskać odpowiednie zapisy w PO Infrastruktura i Środowisko, gdzie zastosowano horyzontalne kryterium *ponadregionalność projektu* dla siedmiu Osi oraz w PO Inteligentny Rozwój i PO Polska Cyfrowa. (załącznik 5.).

Przedsięwzięcie realizuje kierunek interwencji:

3.4. Lobbying na rzecz makroregionu

4.7. Podsumowanie

Współpraca samorządów województw małopolskiego i śląskiego jest ściśle związana z realizacją założeń, na których opiera się Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Wspólny dokument zakładający wykorzystanie potencjału obu województw, stał się ważnym

elementem tej współpracy, którą od lat prowadziły władze samorządowe. Możliwości wynikające z nowej perspektywy unijnej oraz uwzględnienie w regionalnych programach operacyjnych obu województw działań ponadregionalnych, premiujących takie inicjatywy, przyczyniły się do zacieśnienia współpracy i poszukiwania obszarów służących rozwojowi obszaru Strategii.

Na podstawie zidentyfikowanych wydarzeń o charakterze ponadregionalnym, które miały miejsce w 2015 r., zaobserwować można, że główne działania odbywały się w zakresie kierunku *3.4. Lobbing na rzecz makroregionu*. Podejmowano inicjatywy w zakresie uzgadniania stanowisk oraz zapisów w dokumentach obu regionów, promowano ideę obszaru Polski Południowej na forum UE, w tym przede wszystkim poprzez działalność Domu Polski Południowej. Drugim istotnym obszarem aktywności był kierunek *1.2. Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich*. W ramach tego kierunku realizowano inicjatywy zmierzające do: rozwoju istniejącego potencjału przemysłowego obu województw, nawiązywania międzynarodowej współpracy gospodarczej oraz rozwoju wspólnych inicjatyw w zakresie B+R. Warto również wskazać na dużą aktywność podmiotów w zakresie kierunków: *1.3. Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich* oraz *3.2. Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym*. We wspomnianych obszarach organizowano wspólne imprezy o charakterze kulturalnym, realizowano prace badawcze, inicjowano współpracę instytucji kultury w ramach zakresów ich działalności oraz tworzone wspólne produkty.

5. Wyniki ankiety skierowanej do jednostek samorządu terytorialnego województw małopolskiego i śląskiego

W kontekście wdrażania Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego oraz Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego przeprowadził ankietę dotyczącą współpracy gmin i powiatów subregionu Małopolski Zachodniej z instytucjami województwa śląskiego oraz współpracy gmin i powiatów województwa śląskiego z instytucjami województwa małopolskiego. Celem ankiety było uzyskanie informacji o podjętej bądź planowanej współpracy między wspomnianymi jednostkami.

W województwie małopolskim ankietę została rozesłana do wszystkich 30 gmin i 4 powiatów subregionu Małopolski Zachodniej. Odpowiedź zwrotną wystosowało 20 na 34 jednostki (18 gmin i 2 powiaty), co stanowiło ogółem 58,8%. Natomiast w województwie śląskim ankietą zostały objęte wszystkie gminy i powiaty województwa śląskiego. Odpowiedź wystosowało 95 na 184 jednostek (81 gmin i 14 powiatów), co stanowiło ogółem 51,63%.

W województwie małopolskim 60% jednostek, które wzięły udział w ankiecie, prowadzi lub planuje współpracę z instytucjami województwa śląskiego. Spośród ankietowanych jednostek województwa śląskiego 20% prowadzi lub planuje współpracę z instytucjami województwa małopolskiego.

W obu ankietach zadano 5 pytań, w których poproszono o wskazanie partnera współpracującego z daną jednostką, rodzaju działania, okresu realizacji projektów oraz wybranie odpowiedniego obszaru działań spośród podanych poniżej:

- 1) Infrastruktura drogowa,
- 2) Komunikacja zbiorowa,
- 3) Gospodarka wodno-ściekowa,
- 4) Edukacja,
- 5) Kultura,
- 6) Turystyka,
- 7) Sport,
- 8) Promocja,
- 9) Ochrona środowiska,
- 10) Ochrona zdrowia,
- 11) Rynek pracy,
- 12) Inne usługi publiczne,
- 13) Inne obszary.

5.1. Wyniki ankiety dla gmin i powiatów subregionu Małopolska Zachodnia dotyczącej współpracy z instytucjami województwa śląskiego

Pytanie 1.

Pierwsze pytanie dotyczyło czy jednostka (lub jednostki organizacyjne) współpracuje lub współpracowała od roku 2013 r. z jednostką, lub jednostkami organizacyjnymi/instytucjami z terenu województwa śląskiego.

11 na 20 jednostek uczestniczących w badaniu (55%) odpowiedziało, że obecnie **prowadzi taką współpracę**.

Pytanie 2.

Pytanie drugie poruszało kwestię, czy dana jednostka lub jednostki organizacyjne posiadają dokumenty, bądź porozumienia, na podstawie których określona została współpraca z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa śląskiego.

11 jednostek, które zadeklarowało, że posiadają takowe porozumienia, wymieniło ponad 50 dokumentów (umów partnerskich, porozumień międzygminnych, umów artystycznych, listów intencyjnych itp.) wskazujących na współpracę z gminami województwa śląskiego. Spośród nich, aż 14 porozumień zostało zawartych z jednostkami miasta Jaworzno. Pozostałe gminy województwa śląskiego, które współpracowały z jednostkami subregionu Małopolski Zachodniej to m.in.: Mysłowice, Bielsko-Biała, Pszczyna, Porąbka, Sosnowiec. Warto także wspomnieć o współpracy gmin Klucze i Trzebinia ze Związkiem Gmin Jurajskich zrzeszającym jednostki położone w obrębie Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

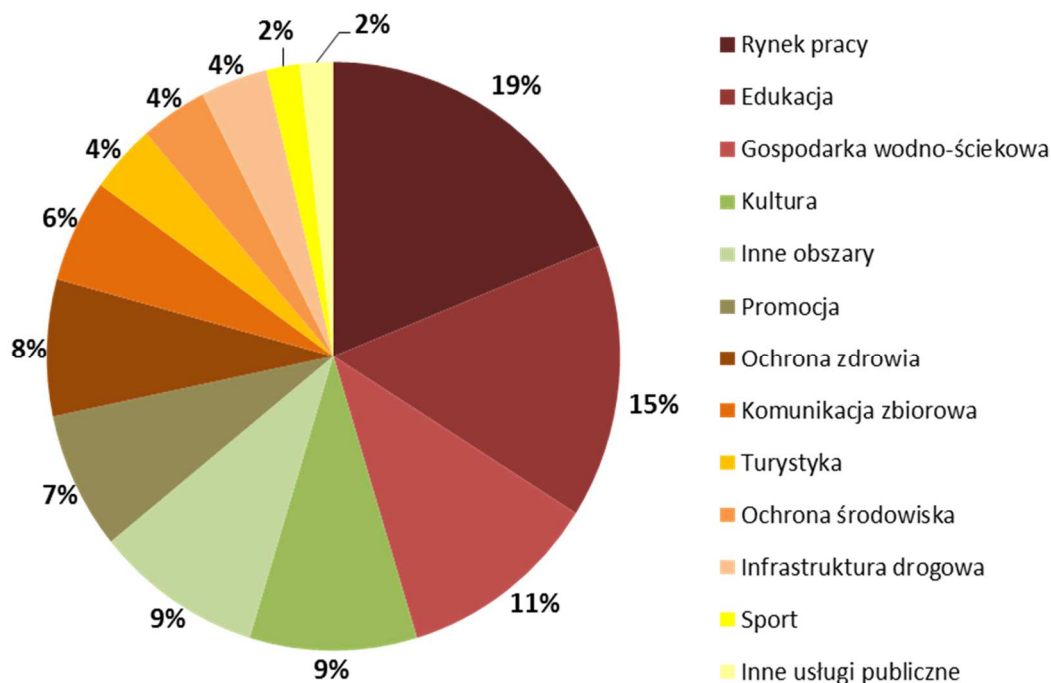
Z przeprowadzonego badania wynikało, że 19% wszystkich porozumień dotyczyło obszaru rynku pracy. Było to spowodowane przed wszystkim sporządzaniem dużej ilości umów stażowych w powiecie chrzanowskim, które dotyczyły pracy bezrobotnych na terenie województwa śląskiego, szczególnie w Jaworznie, Sosnowcu i Katowicach.

Kolejnym obszarem zrzeszającym większy odsetek dokumentów była edukacja (15% wszystkich dokumentów) oraz gospodarka wodno-ściekowa (11%). Można tutaj wymienić takie porozumienia jak np.:

- potwierdzenie Patronatu dla Olkuskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (Miejski Ośrodek Kultury w Olkuszu) przez Uniwersytet Śląski i WSB w Dąbrowie Górniczej;
- porozumienia międzygminne (Kęty-Porąbka) w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- umowy na wykonywanie usług pomiędzy PWiK Oświęcim a Górnośląskim Przedsiębiorstwem Wodociągów w Katowicach;
- porozumienie Galerii Sztuki Współczesnej Biuro Wystaw Artystycznych w Olkuszu z Akademią Sztuk Pięknych w Katowicach w zakresie koncertów studentów oraz pracowników dydaktycznych uczelni.

Najmniej porozumień zawierano w zakresie infrastruktury drogowej, sportu i innych usług publicznych. Były to głównie umowy związane z wykonywaniem usług komunikacji międzygminnej (rycina 6).

Rycina. 6. Czy Państwa jednostka lub jednostki organizacyjne posiadają dokumenty/porozumienia, na podstawie których określona została współpraca jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa śląskiego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety.

Pytanie 3.

W kolejnym pytaniu należało opisać zadania realizowane z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa śląskiego we wskazanych obszarach w latach 2013-2015.

11 jednostek, które realizowały zadania z instytucjami województwa śląskiego wskazało ogółem 35 zadań. Były to przede wszystkim przedsięwzięcia z obszaru kultury (23%), promocji (18%) i edukacji (16%). Najmniejszy odsetek zadań realizowany z obszaru komunikacji zbiorowej i sportu, natomiast żadnych działań nie wykazano z zakresu rynku pracy i innych usług publicznych. Można tutaj wymienić takie przedsięwzięcia jak np.:

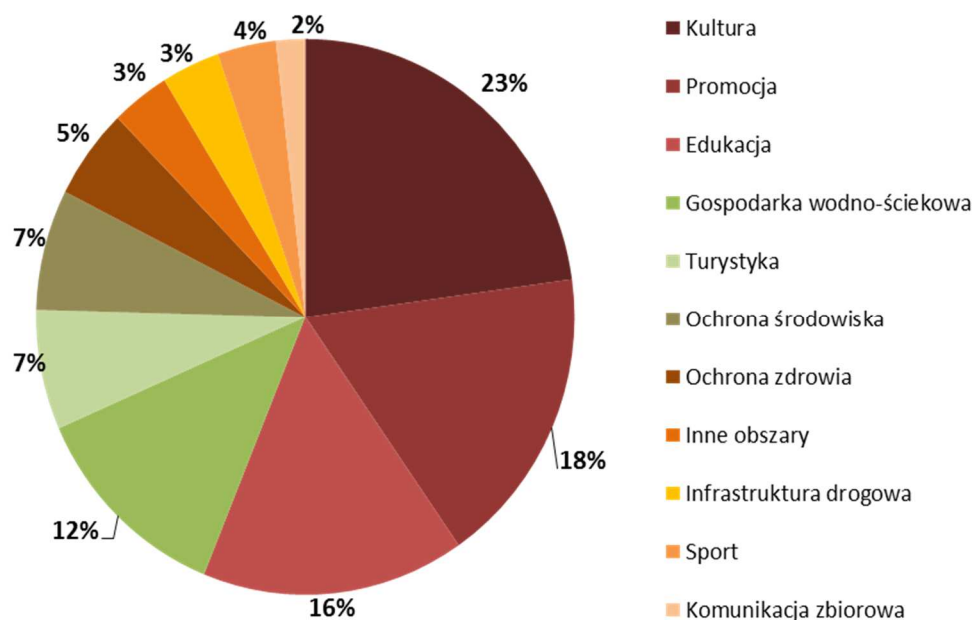
- organizacja koncertów i wystaw w gminie Trzebinia przy współpracy z IPiUM „Silesia” i Śląską Piwnicą „Artycha” Żory;
- dotacje celowe przekazane gminie Libiąż na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień/ umów dotyczących zadań z zakresu edukacji - pokrycia kosztów zatrudnienia związanego z nauczaniem religii (295 zł z Sosnowca, 429,40 zł z Jaworzna i 264 zł z Chełmu Śląskiego);
- współudział w tworzeniu przewodnika po Euroregionie Beskidy przez miasto Oświęcim i wymiana informacji w celu aktualizacji MSIT Oświęcim (Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej) z udziałem Pszczyny i Bielsko-Białej.

Wśród realizowanych zadań pojawiła się także współpraca w ramach Związku Gmin Jurajskich (gminy Trzebinia i Klucze) oraz Stowarzyszenia Regionu Beskidów (gmina Brzeźnica) z zakresu edukacji, kultury, turystyki i promocji.

Jednostkami z województwa śląskiego, które najczęściej podejmowały współpracę z gminami Małopolski Zachodniej były: Katowice, Jaworzno, Porąbka, Mysłowice oraz Pszczyna.

Spośród jednostek, które wskazały szacunkowe wartości projektów lub wydarzeń, najwyższą wartość posiadał Tydzień Kultury Beskidzkiej organizowany corocznie przez miasto Oświęcim, gdzie koszty jednej edycji wynoszą około 1,5 mln zł. Kolejną okazała się organizacja wystawy „Pejzaże polsko-słowackie w Brzeźnicy”, gdzie szacunkowa wartość oceniana jest na ponad 170 tys. zł.

Rycina 7. Zadania realizowane z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/institucją z województwa śląskiego w wybranych obszarach w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety.

Pytanie 4.

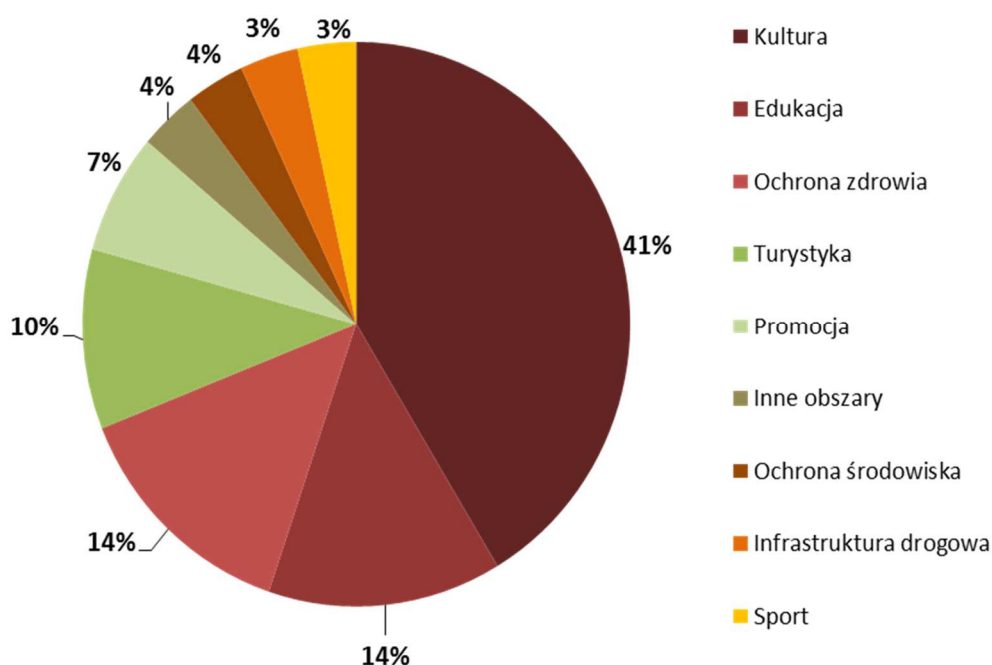
W pytaniu czwartym należało wskazać, czy jednostka lub jednostki organizacyjne planują w przyszłości podjęcie współpracy z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/institucją z województwa śląskiego.

6 gmin prowadzących współpracę z instytucjami województwa śląskiego (Chrzanów, Libiąż, Klucze, Olkusz, Trzebinia i miasto Oświęcim), powiat chrzanowski oraz gmina Mucharz, która dotychczas takiej współpracy nie wykazywała, zamierzają zrealizować ogółem 22 zadania we współpracy z instytucjami województwa śląskiego. Jedynie 4 z nich nie mają określonych ram czasowych, natomiast większość przedsięwzięć rozpocząć się ma w 2016 roku.

41% ogółu działań będzie dotyczyć wydarzeń kulturalnych, np. organizacji wystaw artystycznych, koncertów i spotkań literackich. Najwięcej takich zadań planuje zorganizować gmina Olkusz (5 wydarzeń). Kolejne działania planowane są z zakresu edukacji (14%) i ochrony zdrowia (14%). Zaliczać się tutaj będzie przede wszystkim organizacja lekcji religii przez miasto Oświęcim we współpracy z gminą Czechowice-Dziedzice i Jaworzno lub też pomoc finansowa dla Gminy Miasta Jaworzno na częściowe pokrycie kosztów utrzymania Ośrodka Profilaktyki Uzależnienia od Alkoholu oraz pobytu Nietrzeźwych przez gminę Chrzanów.

Gmina Mucharz, która dotychczas nie współpracowała z instytucjami województwa śląskiego, w 2016 roku planuje przygotować we współpracy z gminą Radzionków wystawę przedstawiającą herby miast i gmin nawiązujących do Św. Wojciecha oraz opisy tych miejscowości w języku śląskim.

Rycina 8. Czy Państwa jednostka lub jednostki organizacyjne planują w przyszłości podjęcie współpracy z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa śląskiego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety.

Pytanie 5.

W ostatnim pytaniu należało wskazać czy przedstawiciel danej jednostki lub jednostki organizacyjnej zasiada w gremiach partnerskich urzędów/instytucji z terenu województw małopolskiego i śląskiego (np. stowarzyszenia, zrzeszenia, związki gmin i powiatów, federacje, inne).

Spośród wszystkich 18 jednostek terytorialnych, które wystosowały do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego odpowiedzi na ankietę, 4 jednostki wskazały, że ich przedstawiciele zasiadają w gremiach partnerskich urzędów. Odpowiedzi z poszczególnych gmin pokazano w tabeli 12.

Tabela 12. Czy przedstawiciel Państwa jednostki lub jednostki organizacyjnej zasiada w gremiach partnerskich urzędów/instytucji z terenu województw małopolskiego i śląskiego (np. stowarzyszenia, zrzeszenia, związki gmin i powiatów, federacje, inne)?

Gmina	Rodzaj instytucji
Libiąż	Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce
	Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo na Jurze”
Trzebinia	Radny Rady Miasta Trzebini - Członek Zarządu Związku Gmin Jurajskich
Brzeźnica	Stowarzyszenie Region Beskidy
Klucze	Zarząd Związku Gmin Jurajskich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety.

5.2. Wyniki ankiety dla gmin i powiatów województwa śląskiego dotyczącej współpracy z instytucjami województwa małopolskiego

Pytanie 1.

Pierwsze pytanie dotyczyło czy jednostka (lub jednostki organizacyjne) współpracuje lub współpracowała od roku 2013 r. z jednostką, lub jednostkami organizacyjnymi/instytucjami z terenu województwa małopolskiego.

17 na 95 jednostek uczestniczących w badaniu (17,89%) odpowiedziało, że obecnie prowadzi taką współpracę.

Pytanie 2.

Pytanie drugie poruszało kwestię, czy dana jednostka lub jednostki organizacyjne posiadają dokumenty, bądź porozumienia, na podstawie których określona została współpraca z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa małopolskiego.

16 jednostek, które zadeklarowały, że posiadają owe porozumienia, wymieniło ponad 73 dokumenty (porozumień, umów, umów wypożyczenia, listów intencyjnych) wskazujące na współpracę z gminami województwa małopolskiego. Aż 41% wszystkich dokumentów zostało zawartych w Częstochowie. Natomiast ponad połowa wszystkich porozumień została zawarta z jednostkami gminy Kraków. Pozostałe gminy województwa małopolskiego, które współpracowały z jednostkami województwa śląskiego to m.in.: Oświęcim, Tarnów, Nowy Sącz, Brzeszcze, Zakopane a także powiat wielicki, czy powiat oświęcimski. Warto także wspomnieć o współpracy gmin Częstochowa i Lelów ze Związkiem Gmin Jurajskich czy gminy Częstochowa ze Stowarzyszeniem Gmin Powiatów Małopolski.

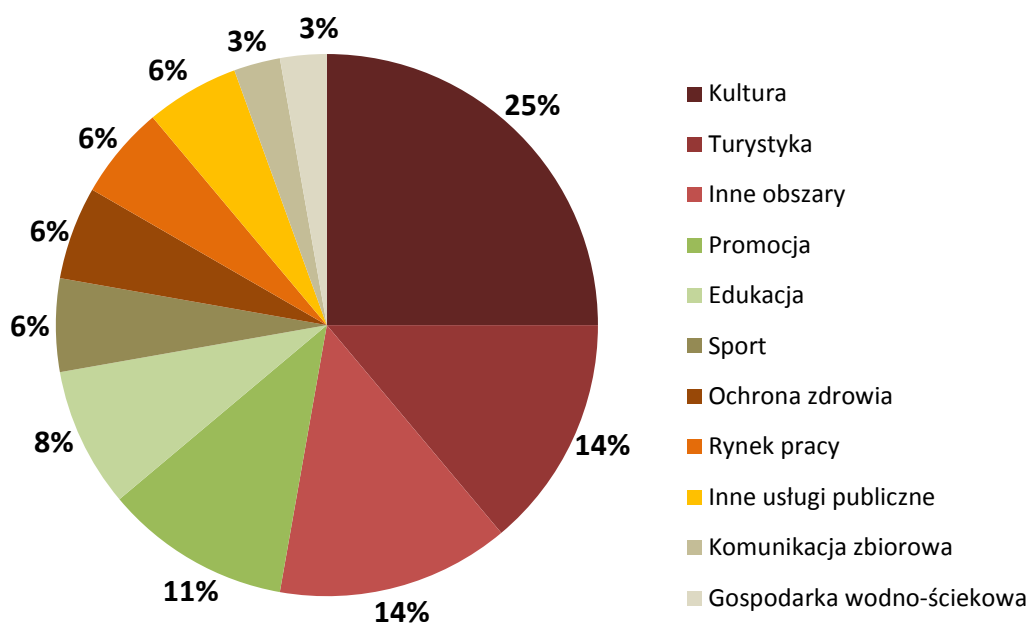
Z przeprowadzonego badania wynikało, że 25% wszystkich porozumień dotyczyło obszaru kultury (9 gmin). Kolejnym obszarem zrzeszającym większy odsetek dokumentów była turystyka (14%: 4 gminy i 1 powiat), promocja (11%: 4 gminy) oraz edukacja (8%: 2 gminy i 1 powiat). Około 14% jst określiła inny obszar niż wskazany w ankiecie.

Można tutaj wymienić takie porozumienia jak np.:

- umowa w obszarze kultury (Częstochowa z Muzeum Historyczne Miasta Krakowa);
- porozumienie w obszarze edukacji (powiat wodzisławski z AGH w Krakowie);
- porozumienie w obszarze turystyki (Chorzów z Urzędem Miasta Nowy Sącz).

Najmniej porozumień zawierano w zakresie komunikacji zbiorowej i gospodarki wodno-ściekowej. Gmina Czechowice-Dziedzice wskazała na największą różnorodność obszarów współpracy, tj.: edukację, kulturę, turystykę, sport, promocję, ochronę zdrowia, rynek pracy, inne usługi publiczne oraz inne obszary.

Rycina 9. Czy Państwa jednostka lub jednostki organizacyjne posiadają dokumenty/porozumienia, na podstawie których określona została współpraca jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa małopolskiego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety.

Pytanie 3.

W kolejnym pytaniu należało opisać zadania realizowane z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa małopolskiego we wskazanych obszarach w latach 2013-2015.

14 jednostek, które realizowały zadania z instytucjami województwa małopolskiego wskazało ogółem 80 zadań. Były to przede wszystkim przedsięwzięcia z obszaru kultury (22%),

turystyki (14%) oraz promocji i edukacji (każdy obszar po 11%). Najmniejszy odsetek zadań realizowany był z obszaru komunikacji zbiorowej oraz innych usług publicznych, natomiast żadnych działań nie wykazano z zakresu infrastruktury drogowej, gospodarki wodno-ściekowej oraz ochrony środowiska.

Można tutaj wymienić takie przedsięwzięcia jak np.:

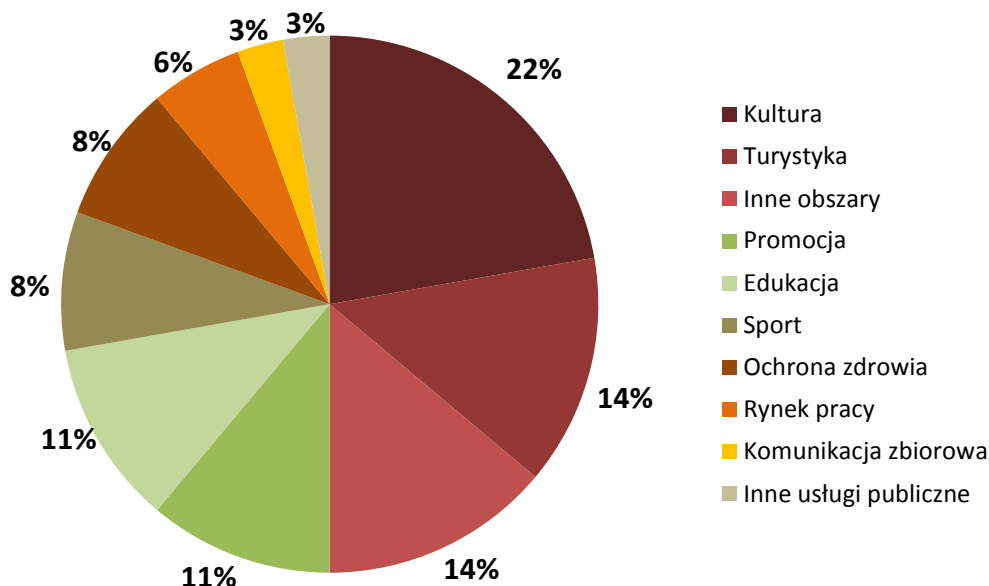
- Upowszechnianie kultury teatralnej – wymiana repertuarowa między teatrami (Częstochowa z Teatrem im. L. Solskiego w Tarnowie);
- Organizacja tygodniowych warsztatów merytorycznych, artystycznych, dziennikarskich i malarskich, które zakończyły się konferencją dotyczącą polityki senioralnej na świecie (gmina Chorzów z Urzędem Miasta Nowego Sącza);
- Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej (powiat bieruńsko-lędzki z powiatem wielickim, limanowskim, gorlickim, wadowickim, oświęcimskim);
- Wykłady, spotkania, debaty na uczelni oraz wizyty pracowników naukowych, udział w konkursach (powiat wodzisławski z Wyższą Szkołą Europejską im. Ks. J. Tischnera w Krakowie).

Wśród realizowanych zadań pojawiła się także współpraca w ramach Związku Gmin Jurajskich i Lokalnej Grupy Działania Dolina Soły.

Jednostkami z województwa małopolskiego, które najczęściej podejmowały współpracę z gminami województwa śląskiego były: Kraków, Oświęcim, Nowy Sącz, powiat wielicki oraz powiat oświęcimski.

Spośród jednostek, które wskazały szacunkowe wartości projektów lub wydarzeń, najwyższą wartość posiadał projekt współpracy w zakresie turystyki i sportu „Aktywne strefy” powiatu pszczyńskiego z LGD Dolina Soły. Natomiast powiat bieruńsko-lędzki, Gliwice oraz powiat pszczyński charakteryzowały się największą szacunkową wartością wszystkich projektów. Największą liczbą zadań charakteryzowała się z kolei Częstochowa (35%), w drugiej kolejności powiat bieruńsko-lędzki (11%) oraz Dąbrowa Górnicza i Łędziny (odpowiednio po 8%).

Rycina 10. Zadania realizowane z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa małopolskiego w wybranych obszarach w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety.

Pytanie 4.

W pytaniu czwartym należało wskazać, czy jednostka lub jednostki organizacyjne planują w przyszłości podjęcie współpracy z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa małopolskiego.

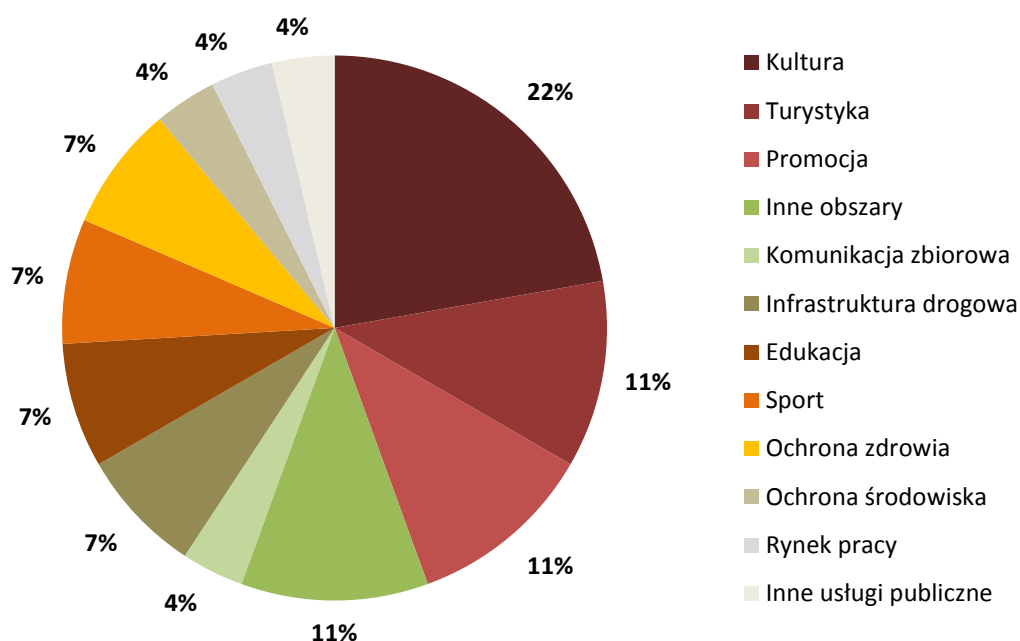
9 gmin prowadzących współpracę z instytucjami województwa małopolskiego (Chorzów, Czechowice-Dziedzice, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Piekary Śląskie, powiat bieruńsko-lędzki, powiat pszczyński, Wilamowice) oraz gmina Ślemień, która dotychczas nie wykazywała takiej współpracy, planują realizację ogółem 34 przedsięwzięć we współpracy z instytucjami województwa małopolskiego.

22% ogółu działań będzie dotyczyć wydarzeń kulturalnych, np. upowszechniania kultury teatralnej, organizacji wystaw artystycznych, wypożyczenia muzealiów. Najwięcej zadań tego obszaru planuje zorganizować gmina Częstochowa (11 wydarzeń). Kolejne działania planowane są z zakresu turystyki (11%), promocji (11%) oraz w ramach innych obszarów (11%). Pozostałe zadania dotyczyły m.in.: organizacji pozaszkolnego punktu katechetycznego przez gminę Czechowice-Dziedzice we współpracy z gminą Oświęcim czy ponoszenia wydatków na opiekę

i wychowanie dziecka przebywającego w pieczy zastępczej przez powiat bieruńsko-lędziński we współpracy z kilkoma powiatami województwa małopolskiego. Wśród planowanych przez gminy i powiaty zadań nie znalazło się żadne z obszaru gospodarka wodno-ściekowa.

Spośród ankietowanych jednostek administracji samorządowej, które dotychczas nie współpracowały z instytucjami województwa małopolskiego, jedna gmina – **Ślemień** planuje rozpocząć w 2016 roku współpracę z zakresu infrastruktury drogowej oraz promocji. Gmina Ślemień we współpracy z powiatem suskim planuje promocję walorów turystycznych Beskidu Makowskiego i Żywieckiego poprzez wyznaczanie szlaków turystycznych. Drugi planowany projekt dotyczy budowy chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej i poprawy nawierzchni drogi wojewódzkiej i będzie realizowany z gminą Stryszawa oraz Zarządem Dróg Wojewódzkich w Krakowie.

Rycina 11. Czy Państwa jednostka lub jednostki organizacyjne planują w przyszłości podjęcie współpracy z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa małopolskiego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankiety.

Pytanie 5.

W ostatnim pytaniu należało wskazać czy przedstawiciel danej jednostki lub jednostki organizacyjnej zasiada w gremiach partnerskich urzędów/instytucji z terenu województw małopolskiego i śląskiego (np. stowarzyszenia, zrzeszenia, związki gmin i powiatów, federacje, inne).

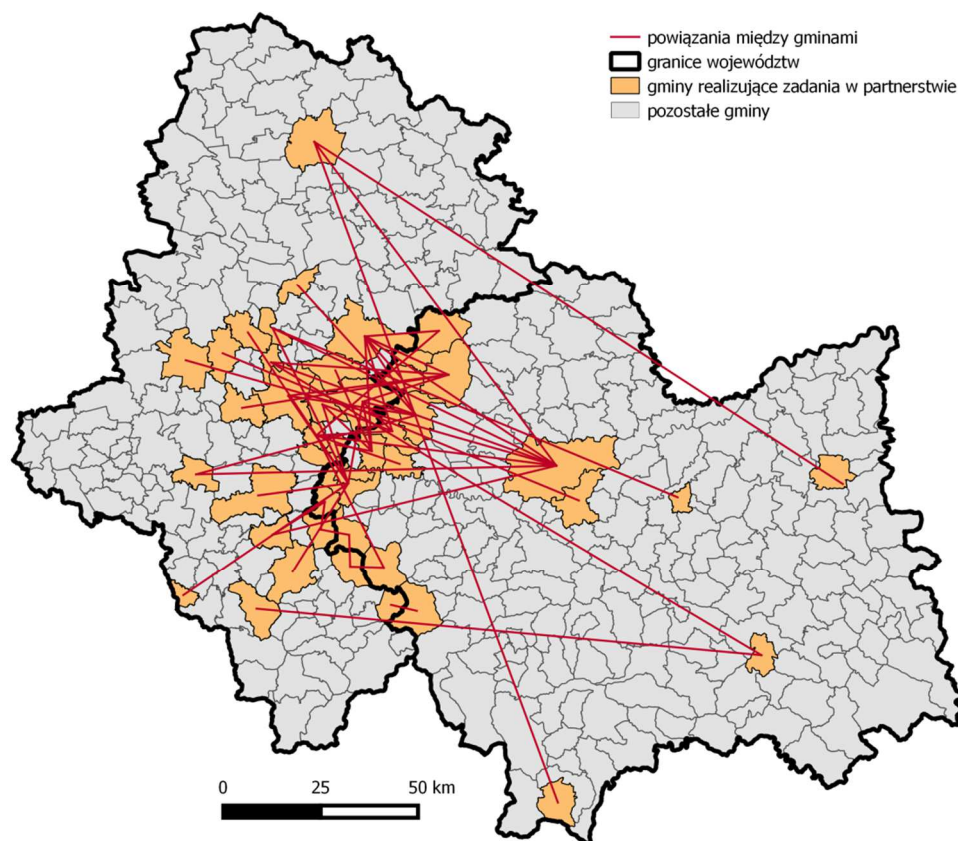
Spośród wszystkich 95 jednostek terytorialnych, które odpowiedziały na ankietę Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, 22 jednostki wskazały, że ich przedstawiciele zasiadają w gremiach partnerskich urzędów/instytucji. Najważniejsze gremia partnerskie wymienione ankietowane gminy to:

- Stowarzyszenie „Region Beskidy” (12,50%);
- Związek Gmin Jurajskich (9,38%);
- Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej (6,25%);
- Związek Powiatów Polskich (6,25%);
- Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce (6,25%).

5.3. Podsumowanie wyników ankiety

Deklarowana w ankiecie współpraca gmin województwa śląskiego i małopolskiego została zilustrowana poniżej w wymiarze przestrzennym. Gminy graniczne województw śląskiego i małopolskiego wyraźnie odznaczają się jako obszar nawiązywania współpracy przy realizacji zadań i przedsięwzięć. Podobnie istotnym obszarem kooperacji wśród gmin, które odpowiedziały na ankietę są największe gminy miejskie (m.in. Kraków, Częstochowa, Gliwice).

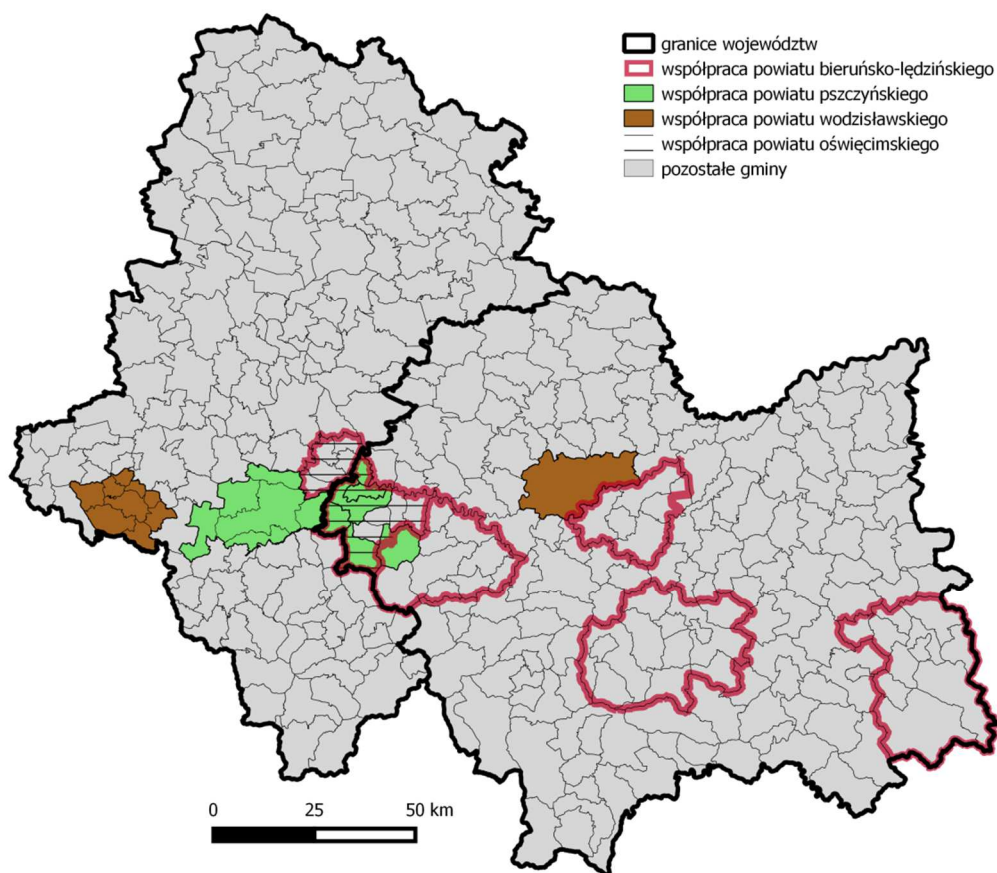
Rycina 12. Powiązania między gminami województwa śląskiego i małopolskiego w zakresie realizowanych zadań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Na kolejnej rycinie przedstawiono charakter powiązań między powiatami ziemskimi województw śląskiego i małopolskiego. Wyróżniająca współpraca dotyczy powiatu pszczyńskiego, który w przeciwieństwie do reszty jednostek współpracuje nie tylko z powiatem ale z Lokalną Grupą Działania Dolina Soły.

Rycina 13. Współpraca powiatów województwa śląskiego i małopolskiego w ramach realizowanych zadań

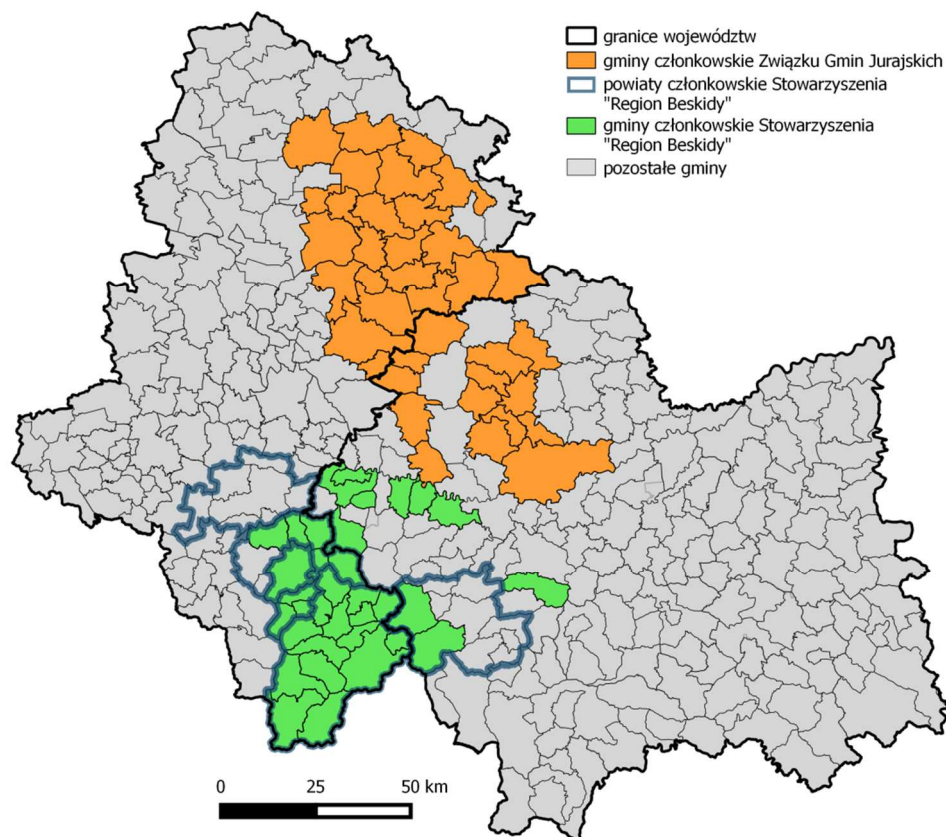

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Wśród gremiów wskazywanych przez ankietowane jednostki samorządu terytorialnego znalazły się dwa, w ramach których partnerskie współdziałanie w największym stopniu koncentruje się na jednostkach województw śląskiego i małopolskiego, tj. Związek Gmin Jurajskich oraz Stowarzyszenie „Region Beskidy”. Współpraca w ramach wymienionych gremiów jest oparta o największe zasoby przyrodnicze i turystyczne województwa jak Jura Krakowsko-

Częstochowska i Beskidy. Poniżej przedstawiono położenie wszystkich gmin i powiatów członkowskich obu województw.

Rycina 14. Gminy i powiaty województwa śląskiego i małopolskiego zrzeszone w Związku Gmin Jurajskich oraz Stowarzyszeniu „Region Beskidy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

6. Podsumowanie

Niniejsze opracowanie ma na celu pokazanie stopnia realizacji Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Rok 2015 był drugim rokiem funkcjonowania Strategii, dlatego zmiany zachodzące w makroregionie południowym wyrażone za pomocą wskaźników pokazują, czy kierunki interwencji założone w Strategii są prawidłowe. Można więc zauważyć, że większość analizowanych mierników wykazuje pozytywny trend oraz zmienia się w porównaniu do roku ubiegłego.

Spośród trzynastu stosowanych wskaźników, trzy wykazały negatywną tendencję. Były to przede wszystkim nakłady inwestycyjne w Katowickiej i Krakowskiej SSE, które od 2012 roku stale maleją. Drugim wskaźnikiem jest liczba wystaw międzynarodowych w Polsce Południowej w obiektach działalności wystawienniczej, których wartość w porównaniu do roku poprzedniego również spadła. Obecnie do osiągnięcia wartości docelowej potrzebna jest ponad dwukrotność aktualnej liczby. Trzecim okazał się być udział stopy bezrobocia rejestrowanego Polski Południowej w stosunku do stopy w kraju. Wskaźnik ten nieznacznie wzrósł i nadal utrzymuje negatywną tendencję. Wskaźnikiem, którego aktualna wartość nie zmieniła się w porównaniu do poprzedniego roku były nakłady na B+R na 1 mieszkańca Polski Południowej.

Należy również zauważyć, że tempo realizacji celów Strategii wzrośnie w latach kolejnych. Będzie się to wiązało z realizacją inwestycji finansowanych ze środków w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, w tym również inwestycji zapisanych w kontraktach terytorialnych oraz regionalnych programach operacyjnych dla Małopolski i województwa śląskiego.

Analiza zmiany wskaźników wykazała więc, że założenia Strategii w większości są wypełniane. Zadowalającym jest fakt, że ponad $\frac{3}{4}$ wszystkich wskaźników wskazuje pozytywny trend na przyszłość i zbliża się do osiągnięcia wartości docelowej. Można zatem powiedzieć, że przy obecnym stanie realizacji istnieje spora szansa na poprawę sytuacji gospodarczej makroregionu w założonym przedziale czasowym oraz wypełnienie wszystkich celów strategicznych.

Nie ulega jednak wątpliwości, że najważniejszym w pierwszych latach wdrażania Strategii jest skupienie uwagi na działaniach przyczyniających się do realizacji jej celów oraz zacieśniania współpracy międzyregionalnej. W związku z tym w 2015 roku doszło do wielu ważnych przedsięwzięć w zakresie m.in. rozwoju gospodarczego, ochrony środowiska, kultury, i promocji. W ramach prowadzenia wspólnych działań na rzecz rozwoju makroregionu, organizowano także spotkania zespołów i grup roboczych, realizowano prace badawcze i prace nad dokumentami perspektywy finansowej 2014-2020.

Spośród najważniejszych wspólnych przedsięwzięć obu województw należy wymienić przede wszystkim: program wsparcia przemysłu województwa śląskiego i Małopolski Zachodniej –*Śląsk 2.0*, działalność *Domu Polski Południowej* w Brukseli, budowę partnerstwa dla programu *Karpacki Szlak Architektury Drewnianej*, czy organizację *Forum Nowej Gospodarki*, podczas

którego poruszone zostały m.in. tematy dotyczące transformacji energetyki w makroregionie. Działania te są ściśle związane z realizacją założeń, na których opiera się Strategia.

Przedsięwzięcia prowadzone w 2015 roku realizowały różne kierunki interwencji określone w Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Należy tutaj wymienić głównie kierunki takie jak:

- *3.4 Lobbying na rzecz makroregionu,*
- *1.2 Wykreowanie i wspieranie inteligentnych specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obydwu aglomeracji miejskich,*
- *1.3 Tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich,*
- *3.2 Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.*

Oprócz oficjalnych przedsięwzięć prowadzonych przez województwa Polski Południowej obserwuje się także współpracę pomiędzy gminami i powiatami oraz instytucjami publicznymi działającymi na obszarze makroregionu. Dowodzą tego ankiety przeprowadzone przez Urzędy Marszałkowskie obu województw dotyczące współpracy gmin i powiatów jednego województwa z instytucjami lub gminami drugiego województwa. Wyniki obu badań pokazały, że wiele gmin współpracuje, bądź zamierza podjąć współpracę z jednostkami lub instytucjami z drugiego województwa. Współpraca realizowana jest głównie poprzez porozumienia, umowy, umowy wypożyczenia, listy intencyjne i w wielu przypadkach będzie kontynuowana w kolejnych latach.

Badając informacje o stanie realizacji Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020, należy stwierdzić, że wspomniany dokument jest na dobrej drodze do osiągnięcia zamierzonych celów. Wyniki jakie uzyskano na rok 2015 wykazują, że makroregion południowy ma szansę stać się nowoczesnym, konkurencyjnym i atrakcyjnym regionem Europy.

Załącznik 1. Zmiany wskaźników realizacji poszczególnych celów strategicznych wskazanych w Strategii Rozwoju Polski Południowej w latach 2003-2014

ZMIANY WSKAŹNIKÓW REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH CELÓW STRATEGICZNYCH WSKAZANYCH W STRATEGII ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ														
Wskaźnik	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2022 Wartość docelowa
Cel główny:	Polska Południowa nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy													
PKB na 1 mieszkańca wg PPP (UE27=100)	49	51	51	51	53	56	60	62	64	67	*	*	*	84
Stopa bezrobocia rejestrowanego Polski Południowej (Polska = 100)	*	84,7	84,1	82,4	80,4	74,7	78,5	82,3	82,4	84,3	85,1	84,2	84,7	78
Cel I	Europol górnośląsko-krakowski obszarem koncentracji innowacyjności i kreatywności, wyznaczającym trendy rozwojowe i wpisującym się w sieć najdynamiczniej rozwijających się metropolii europejskich													
Udział przedsiębiorstw innowacyjnych – w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych [%]	*	*	47	25,3	41,2	22,7	20,3	18,7	16,7	18,4	16,4	18,2	*	19
Wystawy w obiektach działalności wystawienniczej - międzynarodowe w Polsce	34	29	26	44	51	50	63	55	57	60	56	44	*	100
Nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca [zł]	112	132	147	154	175	190	237	244	282	368	368	*	*	521
Czas przejazdu koleją na trasie Katowice-Kraków (najkrótszy) [min]	73	70	75	75	81	89	89	107	122	137	130	114	112	96
Liczba zgłoszonych wynalazków krajowych i udzielonych patentów przez Urząd Patentowy RP	*	*	*	*	*	*	1047	1143	1361	1361	1491	1534	*	1853
Cel II	Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych													
Łączna długość dróg ekspresowych i autostrad [km]	146	171	181	221	227	260	298	311	345	444	443	465	*	658
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z Polski Południowej (Polska=100)	29,95	31,6	28,73	28,58	30,65	25,86	25,96	27,66	28,94	27,67	28,66	28,05	*	26
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych bez stażu pracy	145714	133987	119314	94823	67546	50389	65115	69508	66465	68265	67600	53465	54156**	45 000
Cel III	Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu													
Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 mieszkańców	236,69	226,7	253,83	246,8	264,02	317,72	333,49	305,96	297,51	292,64	272,78	313,7	*	438
Liczba korzystających z noclegów na 1 000 mieszkańców	404	458	506	530	557	550	556	582	620	668	682	725	*	813
Nakłady inwestycyjne w SSE Katowickiej i Krakowskiej [mln zł]	543	603	1150	2502	2107	2301	2503	936	1403	1451	838	385	*	1231

* Zupełny brak informacji, wypełnienie jest niemożliwe lub niecelowe lub dane jeszcze są niedostępne.

** Dane na koniec III kwartału 2015 roku pochodzące z publikacji GUS.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych wygenerowanych w aplikacji STRATEG (www.strateg.stat.gov.pl)

Załącznik. 2. Ankieta dla gmin i powiatów subregionu Małopolska Zachodnia dotycząca współpracy z instytucjami z województwa śląskiego

**Ankieta dla gmin i powiatów subregionu Małopolska Zachodnia
dotycząca współpracy z instytucjami z województwa śląskiego**

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego prowadzi badanie dotyczące współpracy jednostek samorządu terytorialnego z Małopolski Zachodniej z instytucjami (w tym jst) z województwa śląskiego w kontekście wdrażania Strategii Rozwoju Polski Południowej do roku 2020. Celem badania jest uzyskanie informacji o podjętej bądź planowanej do podjęcia współpracy.

- 1.** Czy Państwa jednostka lub jednostki organizacyjne (np. jednostki budżetowe, instytucje kultury, spółki, jednostki oświatowe, jednostki pomocy społecznej, powiatowe zarządy dróg, powiatowe urzędy pracy, jednostki organizacyjne stanowiące aparat pomocniczy kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży) współpracują lub współpracowały od roku 2013 r. z jednostką, lub jednostkami organizacyjnymi/instytucjami z terenu województwa śląskiego?

☐ NIE (proszę przejść do pkt. 4)

☐ TAK

- 2.** Czy Państwa jednostka lub jednostki organizacyjne posiadają dokumenty/porozumienia, na podstawie których określona została współpraca jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa śląskiego?

☐ NIE

☐ TAK (jeśli TAK, proszę wypełnić tabelę):

Rodzaj dokumentu (umowa, porozumienie, list intencyjny, inne)	Partner z województwa śląskiego	Obszar współpracy (zgodnie z załącznikiem nr 1 do ankiety)	Data rozpoczęcia współpracy	Data zakończenia współpracy (jeśli dotyczy)

3. Proszę opisać zadania realizowane z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa śląskiego w obszarach w latach 2013-2015

Nazwa zadania	Krótki opis	Obszar (zgodnie z załącznikiem nr 1 do ankiety)	Szacunkowa całkowita wartość projektu w zł	Okres realizacji projektu	Partner z województwa śląskiego

4. Czy Państwa jednostka lub jednostki organizacyjne planują w przyszłości podjęcie współpracy z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa śląskiego?

☐ NIE

☐ TAK (jeśli TAK, to proszę wypełnić tabelę):

Nazwa zadania	Krótki opis	Obszar (zgodnie z załącznikiem nr 1 do ankiety)	Okres realizacji projektu	Partner z województwa śląskiego

5. Czy przedstawiciel Państwa jednostki lub jednostki organizacyjnej zasiada w gremiach partnerskich urzędów/instytucji z terenu województw małopolskiego i śląskiego (np. stowarzyszenia, zrzeszenia, związki gmin i powiatów, federacje, inne)?

☐ NIE

☐ TAK (jeśli TAK, to w jakich gremiach?)

Nazwa instytucji:

.....

Osoba do kontaktu (imię i nazwisko, adres e-mail, numer telefonu):

.....

Załącznik nr 1 do Ankiety:

Obszary współpracy z jednostką samorządu terytorialnego lub jednostką organizacyjną/instytucją z województwa śląskiego:

- 1) Infrastruktura drogowa
- 2) Komunikacja zbiorowa
- 3) Gospodarka wodno-ściekowa
- 4) Edukacja
- 5) Kultura
- 6) Turystyka
- 7) Sport
- 8) Promocja
- 9) Ochrona środowiska
- 10) Ochrona zdrowia
- 11) Rynek pracy
- 12) Inne usługi publiczne
- 13) Inne obszary

Załącznik 3. Ponadregionalność w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego 2014-2020

Nazwa kryterium	Nr i nazwa osi priorytetowej	Nr i nazwa działania	Nr i nazwa poddziałania	Typ projektu	Oceniający	Ocena	Waga	Rodzaj
Wpływ projektu na rozwój gospodarczo-społeczny	1 OŚ PRIORYTETOWA GOSPODARKA WIEDZY	Działanie 1.1 Infrastruktura badawcza sektora nauki		A. Infrastruktura badawcza w jednostkach naukowych	KOP	1-3	4	porównawcze
	2 OŚ PRIORYTETOWA CYFROWA MAŁOPOLSKA	Działanie 2.1 E-administracja i otwarte zasoby	Poddziałanie 2.1.1 Elektroniczna administracja	A. E-usługi publiczne w administracji: usługi administracji dla biznesu (A2B) i obywateli (A2C)	KOP	1-3	3	porównawcze
				B. Usługi wewnątrzadministracyjne (A2A) wspierające dla e-usług publicznych				
				C. Nowe rozwiązania IT w administracji, służące cyfryzacji procesów i procedur administracyjnych				
			Poddziałanie 2.1.3 E-usługi w edukacji	A. Małopolska Chmura edukacyjna: rozwój systemów teleinformatycznych wraz z wyposażeniem w sprzęt informatyczny (komponent uzupełniający i niezbędny dla e-usług publicznych)				
			Poddziałanie 2.1.4 E-usługi w informacji przestrzennej	A. Regionalny system cyfrowych rejestrów geodezyjnych				
	3 OŚ PRIORYTETOWA PRZEDSIĘBIORCZA MAŁOPOLSKA	Działanie 3.3 Umiejscynarodowienie małopolskiej gospodarki	Poddziałanie 3.3.1 Promocja gospodarcza Małopolski	A. Promocja oferty gospodarczej regionu	KOP	1-3	3	porównawcze
				B. Wsparcie małopolskich MŚP w ekspansji na rynki zewnętrzne				
				C. Promocja innowacyjności				
				D. Wsparcie procesu inwestycyjnego w regionie				
	4 OŚ PRIORYTETOWA REGIONALNA POLITYKA ENERGETYCZNA	Działanie 4.3 Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym	Poddziałanie 4.3.3 Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej – inwestycje regionalne	A. Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej	KOP	1-3	3	porównawcze
	5 OŚ PRIORYTETOWA OCHRONA ŚRODOWISKA	Działanie 5.1 Adaptacja do zmian klimatu	Poddziałanie 5.1.1 Przeciwdziałanie klęskom żywiołowym	D. Przeciwdziałanie ruchom masowym	KOP	1-3	3	porównawcze
			Poddziałanie 5.1.2	A. Zakup sprzętu i urządzeń				

			Wsparcie służb ratunkowych	B. Tworzenie i rozwijanie systemów monitorowania i ostrzegania przed klęskami żywiołowymi				
6 OŚ PRIORYTETOWA DZIEDZICTWO REGIONALNE	Działanie 6.1 Rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Poddziałanie 6.1.1 Ochrona i opieka nad zabytkami	A. Realizacja prac konserwatorskich, restauratorskich, prac zabezpieczających przed zniszczeniem oraz robót budowlanych prowadzonych przy zabytkach nieruchomych	KOP	1-3	5	porównawcze	
		Poddziałanie 6.1.2 Organizacja wydarzeń kulturalnych	A. Organizacja wydarzeń kulturalnych, artystycznych, interdyscyplinarnych					
		Poddziałanie 6.1.3 Rozwój instytucji kultury oraz udostępnianie dziedzictwa kulturowego	A. Rozwój infrastruktury instytucji kultury					
			B. Dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego					
		Poddziałanie 6.1.5 Regionalna sieć tras rowerowych *	A. Rozwój zintegrowanej sieci głównych tras rowerowych w regionie					
	Działanie 6.3 Rozwój wewnętrznych potencjałów regionu	Poddziałanie 6.3.2 Wsparcie miejscowości uzdrowiskowych	A. Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz ogólnodostępnej infrastruktury uzdrowiskowej w miejscowościach uzdrowiskowych					
7 OŚ PRIORYTETOWA INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA	Działanie 7.2 Transport kolejowy	Poddziałanie 7.2.1 Tabor kolejowy	A. Zakup nowego taboru kolejowego	KOP	1-3	3	indywidualne	
			B. Budowa / przebudowa i wyposażenie zaplecza technicznego do obsługi taboru kolejowego					
11 OŚ PRIORYTETOWA REWITALIZACJA PRZESTRZENI REGIONALNEJ	Działanie 11.2 Odnowa obszarów wiejskich		A. Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne,	KOP	1-3	5	porównawcze	
			B. Budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja obiektów infrastruktury kultury					
			C. Działania prowadzące do ożywienia gospodarczego rewitalizowanych obszarów					
			D. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne					

				E. Modernizacje, renowacje budynków użyteczności publicznej poprawiające ich estetykę zewnętrzną				
				F. Modernizacje, renowacje części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych				
Definicja kryterium wyboru:	Kryterium strategiczne, w ramach którego oceniany będzie wpływ efektów realizacji projektu na rozwój gospodarczy i społeczny regionu, przy uwzględnieniu zrównoważonego rozwoju w wymiarze regionalnym. Ocenie w ramach kryterium podlegać będzie bilans zysków i strat społecznych i gospodarczych, z uwzględnieniem specyfiki obszaru wsparcia. Ocena w ramach kryterium obejmować będzie w szczególności takie czynniki jak: 1. wpływ na realizację celów: strategii rozwoju województwa i/lub strategii ponadregionalnych, 2. tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego regionu, 3. wzmacnianie spójności wewnętrznej województwa, w tym zwiększenie dostępności do usług publicznych, niwelowanie poziomu bezrobocia. <u>Punkty będą przyznawane w następujący sposób:</u> • 3 pkt – stwierdzenie wysokiego wpływu na rozwój gospodarczo-społeczny, • 2 pkt – stwierdzenie umiarkowanego wpływu na rozwój gospodarczo-społeczny, • 1 pkt – stwierdzenie niskiego wpływu na rozwój gospodarczo-społeczny. Punkty nie podlegają sumowaniu.							
<u>Objaśnienia:</u> * W poddziałaniu 6.1.5 ujęte zostało także oddzielne kryterium: "Wpływ realizacji projektu na osiągnięcie efektów ponadregionalnych". W ramach tego kryterium badane będzie czy zaprojektowany w ramach projektu przebieg tras rowerowych jest kompletny, spójny i umożliwi połączenie tras regionu z sąsiadującymi województwami jak i pogranicza słowackiego, w ramach całej sieci tras rowerowych. Badane będzie czy spójność działań przełoży się na osiągnięcie efektów ponadregionalnych. Maksymalną liczbę punktów (2 pkt) otrzyma projekt pod warunkiem, że uwzględniono punkty styku pomiędzy województwami.								

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uchwał w sprawie przyjęcia propozycji kryteriów wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych RPO.

Załącznik 4. Ponadregionalność w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego 2014-2020

Założenie wspierania projektów o charakterze ponadregionalnym zostało zapisane w opisie kryteriów wyboru projektów, finansowanych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, który przedstawiono poniżej.

Ocena merytoryczna

W ramach oceny merytorycznej projekt poddawany jest ocenie pod kątem poniższych grup kryteriów:

- a) **Kryteria ogólne** – wspólne dla wszystkich projektów, niezależnie od określonego typu projektu,
- b) **Kryteria specyficzne** – dedykowane konkretnym działaniom/poddziałaniom /typom projektów, charakterystyczne i niezbędne dla oceny danego projektu, punktowane w zależności od stopnia ich wypełnienia.
- c) **Kryteria dodatkowe** - wspólne dla wszystkich projektów, niezależnie od określonego typu projektu.

Kryteria merytoryczne dodatkowe

Projekt, który uzyska co najmniej 60% maksymalnej, możliwej do uzyskania punktacji, otrzyma punkty przyznane w ramach kryteriów dodatkowych o wartości 0,2 pkt za spełnienie każdego kryterium dodatkowego. Każdy projekt będzie oceniony przez wszystkie kryteria dodatkowe – przypisanie punktu do danego kryterium będzie miało miejsce jedynie wówczas, gdy dany typ projektu realizuje/wpisuje się w przedmiotowe kryterium. W ramach kryteriów dodatkowych jest wyodrębnione kryterium: *Ponadregionalny charakter projektu*.

Kryterium dodatkowe	Definicja	Sposób weryfikacji	Etap oceny kryterium
Ponadregionalny charakter projektu	Projekt ma ponadregionalny charakter. Kryterium dotyczące Strategii Rozwoju Polski Południowej --> System monitorowania strategii ponadregionalnych. Projekt wynika ze strategii ponadregionalnej oraz przedmiotowa inwestycja ma ponadregionalny charakter, czyli spełnia choć jedno z poniższych kryteriów: 1. projekt realizowany w partnerstwie (rozumiane zgodnie z art. 28a uzppr) z podmiotem z przynajmniej jednego innego województwa objętych strategią ponadregionalną; LUB 2. projekt realizowany na terenie więcej niż jednego województwa objętego strategią ponadregionalną; LUB 3. projekty komplementarne z projektami z innego województwa objętego strategią ponadregionalną; LUB 4. projekt o oddziaływaniu ponadregionalnym, w których odbiorcami pomocy/grupą docelową są mieszkańcy więcej niż jednego województwa objętego strategią ponadregionalną.	0,2 pkt	Ocena merytoryczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uchwał w sprawie przyjęcia propozycji kryteriów wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych RPO.

Załącznik 5. Ponadregionalność w krajowych programach operacyjnych (POIS, POIR, POPC, POWER)

		Oś priorytetowa	Działanie	Nazwa kryterium
PO Infrastruktura i Środowisko	I Zmniejszenie emisyjności gospodarki		1.3 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach	Ponadregionalność projektu
			1.6 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu	Ponadregionalność projektu
	II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu		2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi	Ponadregionalność projektu
			2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach	Ponadregionalność projektu
			2.4 Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna	Ponadregionalność projektu
			2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego	Ponadregionalność projektu
	III Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego		3.1 Rozwój drogowej i lotniczej sieci TEN	Ponadregionalność projektu
	IV Infrastruktura drogowa dla miast		4.1 Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących w sieci drogowej	Ponadregionalność projektu
			4.2 Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących poza siecią drogową TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego	Ponadregionalność projektu
	V Rozwój transportu kolejowego w Polsce		5.1 Rozwój kolejowej sieci TEN-T	Ponadregionalność projektu
			5.2 Rozwój kolejowej sieci TEN-T kolej poza TEN-T	Ponadregionalność projektu
PO Inteligentny Rozwój	VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury		8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	Ponadregionalność projektu
	IX Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia		9.1 Infrastruktura ratownictwa medycznego	Ponadregionalność projektu
	IV Zwiększenie potencjału naukowo badawczego		4.2 Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki	Projekt ma charakter ponadregionalny *
PO Polska Cyfrowa	III Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa – alokacja UE 145 000 000 EUR		3.1 Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych	Projekt wpisuje się w strategię ponadregionalną **
PO Pomoc Techniczna	II Skuteczny i efektywny system realizacji polityki spójności		2.1 Wsparcie instytucji	Projekty wspierające proces wymiany doświadczeń i informacji pomiędzy uczestnikami systemu realizacji polityki spójności oraz wzmocnienie zasady partnerstwa (Zagadnienia wynikające m.in. ze strategii makroregionalnych)

ZASADY DOTYCZĄCE OCENY KRYTERIÓW		
Nazwa kryterium	Opis kryterium	Zasady oceny kryterium
Ponadregionalność projektu	Zakres projektu jest zgodny z przyjętą przez Radę Ministrów strategią ponadregionalną oraz jest to przedsięwzięcie o rzeczywistym potencjale ponadregionalnym , tj. cechujące się wartością dodaną wynikającą z koncentracji na zadaniach wykraczających poza obszar województwa, istotnych dla rozwoju na szerszym obszarze.	1 pkt – spełnienie co najmniej jednego z czterech warunków będzie skutkowało przyznaniem 1 punktu przy ocenie projektu. Bez względu na to czy projekt spełnia jedno, czy więcej z przedmiotowych warunków, otrzyma zawsze tę samą liczbę punktów: 1. przedsięwzięcie wynika ze strategii ponadregionalnej (tj. strategii przyjętej przez Radę Ministrów: Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do 2020, Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020 Strategia Polski Zachodniej 2020, Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030) lub 2. projekt realizowany jest w partnerstwie z podmiotem z przynajmniej jednego innego województwa objętego strategią ponadregionalną. Partnerstwo rozumiane jest zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. 2014 poz. 1146) lub 3. projekt realizowany jest na terenie więcej niż jednego województwa, przy czym co najmniej jedno z województw objęte jest strategią ponadregionalną oraz jest zgodny z celami strategii ponadregionalnej lub 4. projekt jest komplementarny z projektem wynikającym ze strategii ponadregionalnej.
<u>Objaśnienia:</u> * Celem kryterium jest promowanie ponadregionalnego charakteru projektów. Pozytywna ocena kryterium będzie uzależniona od spełnienia co najmniej jednego z poniższych warunków: 1. Projekt jest realizowany w partnerstwie z podmiotem z przynajmniej jednego innego województwa, lub 2. Projekt realizowany jest na terenie więcej niż jednego województwa, lub 3. Projekt jest komplementarny z projektem / projektami z innego województwa. W ramach pierwszego z ww. warunków wnioskodawca jest zobligowany wskazać podmiot z innego województwa, z którym projekt planowany do objęcia dofinansowaniem będzie realizowany w partnerstwie. W odniesieniu do drugiego z ww. warunków wnioskodawca deklaruje, iż realizacja projektu obejmie więcej niż jedno województwo. W ramach trzeciego z ww. warunków wnioskodawca musi wykazać w dokumentacji aplikacyjnej komplementarność projektu z innymi projektami polegającymi na inwestycji w infrastrukturę B+R realizowanymi w województwie innym, niż województwo, w ramach którego realizowany będzie projekt. Liczba punktów możliwa do uzyskania w ramach kryterium -1 punkt. ** Ocenie podlega, czy działania projektu wpisują się co najmniej w jedną strategię ponadregionalną.		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów Ministerstwa Rozwoju dotyczących szczegółowych opisów osi priorytetowych poszczególnych programów operacyjnych.